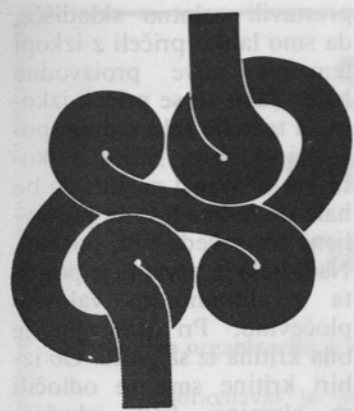

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XII

SREDA, 19. MAJ 1982

ŠT. 5.

3-mesečni obračun

CELOTNI PRIHODEK

V prvem četrtletju 1982 so težave pri prodaji nekaterih proizvodov in tudi delno slab start v proizvodnji povzročile, da je vrednostni porast celotnega prihodka skromnejši, komaj 10% večji kot v letu 1981 in za 15% izpod plana za 1982. Če upoštevamo višje prodajne cene v začetku leta 1982 kot v začetku leta 1981, je fizični obseg prodaje v letošnjem letu nižji kot v začetku leta 1981.

Najslabši start je dosežen v TO Tomaž Godec v glavnem zaradi zastoja pri prodaji gradbenih plošč na domačem trgu. Razmeroma slabo realizacijo je dosegla tudi TO Podnart, ki je z boljšo realizacijo v marcu vsaj delno izboljšala rezultat v 1. kvartalu.

Na celotni prihodek ni imela večjega vpliva neplačana realizacija, ki je razen porasta pri Rečici ostala na ravni začetka leta. Neplačana realizacija je znašala (v tisoč din):

	1. 1. 1982	31. 3. 1982
TO Tomaž Godec	37.508	37.794
TO Rečica	12.733	15.986
TO Mojstrana	1.345	1.438
TO Podnart	1.738	1.709
TO trgovina	772	344
Skupaj DO	54.096	57.271

Izvoz je v 1. kvartalu 1982 v razmerju do enakega obdobja 1981 porastel za 44%, v razmerju do celotne prodaje pa je delež izvoza v letu 1982 znašal 19,0%, v letu 1981 pa 14,4%. Pri težavah s prodajo v začetku leta 1982 je pozitivno vsaj to, da je izvoz porastel, kar kažejo tudi podatki o izvozu po izvoznih carinskih deklaracijah, po katerih je fizični obseg izvoza za 16% večji kot v letu 1981.

Delež izvoza v celotnem prihodku po TO je sledeč (v 000 din):

TO	izvoz v din	indeks 1982/1981	% izvoza od celotne prodaje 1982/1981
Tomaž Godec	66.921	144	35,3
Rečica	14.086	142	6,9
Mojstrana	232	—	—
Podnart	303	—	—
Skupaj	81.542	144	14,4

Celotni prihodek po TO je dosežen tako (v 000 din)

TO	znesek v 1982	1982/1981	1982 plan
Tomaž Godec	131.000	99	81
Rečica	166.367	116	94
Mojstrana	21.828	110	82
Podnart	25.472	106	78
Trgovina	69.207	117	74
DSSS	16.422	133	99
Skupaj DO	430.296	110	85

V celotnem prihodku so v razmerju do leta 1981 močnejše povečani razni ostali dohodki, ki izvirajo največ iz plačanih zamudnih in meničnih obresti skupaj 6,367.000 din in prenos dohodka banke 1,630.000 din.

Podatki po TO so sledeči (v 000 din):

TO	drugi dohodki v 1982	1982/1981	od tega obresti
Tomaž Godec	2.864	91	2.068
Rečica	3.946	301	3.333
Mojstrana	265	142	163
Podnart	795	199	587
Trgovina	337	133	216
Skupaj DO	8.207	152	6.367

PORABLJENA SREDSTVA

Porabljena sredstva so porabljeni izdelavni material in del fiksnih stroškov, ki se nanašajo na porabljeni režijski material, amortizacijo, potne stroške in razne storitve. V razmerju do

(Nadaljevanje na 2. strani)

TITO
– simbol
naše
prihodnosti

Pretekli sta dve leti od žalostnega dne, ko je prenehalo biti srce našega dragega predsednika Tita. Po dolgi in težki bolezni ga je kruta usoda za vedno odtrgala iz naše sredine. Bil je pogumen in vztrajen bolnik, upiral se je hudi in težki bolezni. Pokazal je vsem, da se Jugoslovan nikoli ne sme vdati. Vendar se je zgodilo tisto, kar je bilo v neskladju z našimi čustvi in hotenji, vsa domovina je bila odeta v žalost, kdo bi strnil bolečine iz milijonov src!

Že v mladih letih je Tito doumel, da je svet razdeljen med bogate in revne. Delavec je bil izkoriščevan, na njegov račun so bogateli drugi. Kot zaveden in delaven član zveze komunistov je pripravljaj ter vodil stavke. Oblast ga je preganjala in mučila, vendar ga niso nikoli zlomili. Bil je neustrašen borec proti buržoaznemu režimu. Vzporedno z bojem proti razrednemu sovražniku je Tito vodil bitko za krepitev komunistične partije in proti razdvojenosti v njej. Med vojno se je Tito na čelu KPJ dobro zavedal, da je napočil zgodovinski trenutek, ko moramo našo zemljo osvoboditi ne samo okupatorjev temveč tudi zasnovati nov družbeni red. Kako dalekoviden je bil njegov ustvarjalni duh. Tako se je sredi vojne vihere in trpljenja rodila v 1943. letu nova domovina. Ob tem pomembnem dogodku je Tito dejal: »Vedeli smo, da bo imelo II. zasedanje AVNOJ-a v Jajcu v zgodovini nove Jugoslavije najpomembnejšo vlogo. AVNOJ so ustvarili sinovi naših narodov. Naši narodi in narodnosti so v najtežjih dneh svoje zgodovine zmogli toliko moči in sposobnosti, da so ustvarili eno največjih pridobitev.«

Napočil je čas svobode, začeli smo z obnavljanjem domovine. Potrebno je bilo mnogo naporov za delo in razvoj v novi organizirani državi s komunistično partijo in Titom na čelu. Vsa dežela je postala eno samo gradbišče, gradili so nove proge, ceste, vasi, domovi so zaživeli. Mladi in starejši so s pesmijo gradili nov svet! Po vojni smo se otresli tujih pritiskov in nadaljevali svojo politiko. Tito je stalno poudarjal, da se enotni, trdno povezani ne moremo ničesar bati. Tujega nočemo, svojega ne damo! pod geslom je mogočna množica državljanov poudarjala svojo neodvisnost. Okoli leta 1950 se je s prvimi delavskimi sveti rodilo samoupravljanje.

Leta 1974 se uvede delegatski sistem, ki daje širše možnosti vsakemu, da je o vseh področjih našega življenja in dela obveščen in da tudi sam aktivno dopolnjuje rešitve.

Tovariš Tito je iskal vsestransko bistvo in resnico o socialistični družbi. Verjel je v ustvarjalno moč delavskega razreda, prepričan je bil, da mora biti socializem v interesu delovnega človeka.

Velik je bil Titov prispevek mednarodnim odnosom, saj je bil eden od ustanoviteljev gibanja in politike neuvrščenih. Potoval je po mnogih državah, ugledni državniki iz tujih dežel so mu nadeli ime »državljan sveta«.

Tovariš Tito je zelo ljubil otroke, oni pa so mu zaupali. Dejal je, da so mu najdražji gostje. Dejal je, da so generacija, v katero je vredno zaupati. Na vseh poteh so ga pozdravljali s cvetjem in zastavami. 25. maj pa je ostal dalje kot dan mladosti, tudi štafeta mladosti se vsako leto prenaša po vseh krajih naše domovine. Letos je začela svojo pot 21. marca v Prilepu. Prenašali so jo mladi s trdnimi obljubami, da bodo ostali zvesti Titu in opravičili z delom in učenjem njegovo zaupanje.

Tita ni več med nami, ostali smo mi v Titovi Jugoslaviji. Ponosni smo nanj, še vedno nam je najljubši.

Čas, v katerem živimo in delamo, pa zahteva trdnega in delovnega človeka. Zato mora vsak posameznik in vsi skupaj napeti vse sile, da utrdimo naš gospodarski položaj, da nadaljujemo stabilizacijska prizadevanja. Tako bomo opravičili Titovo zaupanje, ki ga je gojil do vseh narodov in narodnosti v naši domovini. Čast je delati v domovini, kjer je živel Tito.

Vesna

(Nadaljevanje s 1. strani)

leta 1981 kažejo v 1982 stroški za izdelavni material celo ugodnejšo sliko, vendar samo do 1. kvartala 1981, do povprečja leta 1981 pa ugotovljen močan porast porabljenih sredstev v strukturi celotnega dohodka. Šele ob koncu prvega kvartala 1981, največ v marcu, so namreč bile dosežene nove cene proizvodov in do teh sprememb je bilo v letu 1981 razmeroma neugodno stanje.

Na porast porabljenih sredstev v prvem kvartalu so najbolj vplivali fiksni stroški. Največji vpliv na porast stroškov ima amortizacija, ki se je povečala v letu 1982 za 134% zaradi predpisanih višjih amortizacijskih stopenj. Zaradi nedoseganja plana proizvodnje in prodaje pa so fiksni stroški tudi sicer hitreje naraščali kot celotni prihodek, saj je največji del fiksnih stroškov neodvisen od gibanja proizvodnje in prodaje.

Amortizacija po predpisanih stopnjah v primerjavi z letom 1981 izgleda tako:

TO	1981	1982	indeks
Tomaž Godec	4.187.651	9.701.064	231
Rečica	2.806.541	9.741.574	240
Mojstrana	351.374	870.363	248
Podnart	698.194	1.291.400	185
Trgovina	134.955	258.031	191
DSSS	500.148	1.470.339	294
Skupaj DO	8.678.863	20.332.771	234

Od pomembnejših fiksnih stroškov izkazuje zaradi podražitev zelo močni porast električne energije in sicer v povprečju do preteklega leta kar za 80%, nadalje pa tudi vkalkulirano investicijsko vzdrževanje zaradi večje osnove v amortizaciji. Razni stroški, katerih poraba je omejena po družbenem dogovoru kot so stroški reprezentance, potni stroški, dnevnice, razni honorarji in stroški za reklamo, so se gibali izpod dovoljene meje in tudi izpod zneskov po planu za 1982.

DOHODEK

Zaradi povečane amortizacije, kar vpliva na zmanjšanje dohodka je doseženi dohodek v letu 1982 neprimerljiv z letom 1981. Zato bo v letu 1982 v vseh analizah kot primerljivi dohodek bolj upoštevan dohodek, povečan za amortizacijo. Primerjava dohodka, povečanega za amortizacijo, izkazuje sledeče (v 000 din):

TO	1981	1982	1982 1981	1982 plan
Tomaž Godec	52.219	56.341	108	91
Rečica	37.836	48.468	128	86
Mojstrana	4.578	5.922	129	78
Podnart	7.850	9.636	123	73
Trgovina	3.691	4.860	132	96
DSSS				
Skupaj DO	114.839	136.190	119	87

Ker uspešnost poslovanja najbolje izkazujemo s prikazom doseženega dohodka na zaposlenega, bomo tudi za to primerjavo uporabili primerljivi dohodek. Doseženi dohodek, povečan za amortizacijo, je na delavca dosežen tako:

TO	1981	1982	plan 1982	1982 1981	1982 plan
Tomaž Godec	115.785	117.622	124.828	102	94
Rečica	123.244	153.867	169.972	125	91
Mojstrana	86.377	97.082	113.078	112	86
Podnart	107.534	135.718	182.795	126	74
Trgovina	160.478	202.500	202.330	126	100
DSSS	97.360	124.568	126.822	128	98
Skupaj DO	115.300	131.204	144.025	114	91

Primerjava dohodka z drugimi izven naše DO po stanju 31. 3. 1982 seveda še ni mogoča. Primerjava po zaključnem računu za leto 1981 pa kaže za našo DO zelo ugodno stanje, saj dosežemo na delavca bistveno višji dohodek kot drugod. Primerjava doseženega dohodka na zaposlenega po ZR 1981 z drugimi je sledeča:

LIP Bled	576.082
SOZD GLG lesna industrija	529.649
Lesna industrija Slovenije	406.361
Gospodarstvo Slovenije	423.214
Gospodarstvo občine Radovljica	411.000

OBVEZNOSTI IZ DOHODKA

Obveznosti iz dohodka so se v razmerju do leta 1981 zmanjšale seveda v glavnem zaradi amortizacije nad predpisano stopnjo, ki jo v letu ne obračunavamo. Predpis sicer tega ne preprečuje, vendar pa je za povprečno 130% višja predpisana amortizacija že dovolj visoka in za obračun pospešene amortizacije ni takšne potrebe kot do preteklega leta. Če pa od obveznosti iz dohodka odštejemo v letu 1981 pospešeno amortizacijo, pa ugotovimo, da so obveznosti hitreje naraščale od dohodka, saj znaša porast dohodka v razmerju do leta 1981 9%, porast obveznosti iz dohodka pa za 26%. Razlogov za porast obveznosti je več, naštejmo osnovne:

1. velik del obveznosti iz dohodka ima osnovo za obračun osebne dohodke, ker pa so le-ti naraščali hitreje od dohodka, saj porast osebnih dohodkov znaša 27%, so seveda tudi hitreje naraščale obveznosti;
2. zaradi revalorizacije osnovnih sredstev je porastla obveznost za zavarovalne premije kar za 63%;
3. ker v prvem četrtletju 1981 še nismo obračunali višji prispevek za gozdno reprodukcijo, za katerega smo sporazum sprejeli šele ob koncu leta, je tudi ta obveznost v primerjavi s četrtletjem precej višja;
4. tudi obveznosti za delovno skupnost so hitreje porastle od dohodka, vzrok za to pa je seveda v fiksnem značaju teh

stroškov. Delovna skupnost pa ima v letu 1982 tudi višjo obveznost iz davka na dohodek kot v letu 1981, ker je sedaj stopnja prispevka izravnana s temeljnimi organizacijami, v letu 1981 pa je bila obveznost le simbolična.

ČISTI DOHODEK

Čisti dohodek, ki je namenjen za osebne dohodke, skupno porabo in akumulacijo se med letom razporeja le začasno, dokončno namreč šele po zaključnem računu. Že po planu za leto 1982 smo pričakovali skromnejši rezultat kot v letu 1981, vendar je dosežek še slabši. TO Tomaž Godec in TO Mojstrana nista dosegla dovolj ostanka čistega dohodka za celotno skupno porabo, pa tudi za akumulacijo je komaj kaj ostalo. V TO Mojstrana čisti dohodek niti ni zadoščal za polni obračun osebnih dohodkov po 23. čl. V Podnartu, kjer je v prvih dveh mesecih kazalo zelo slabo, se je položaj v marcu popravil in je doseženi rezultat kar soliden, čeprav je še precej pod planom in je tako skupaj s TO Rečica in TO trgovina presegel akumulacijo iz leta 1981.

Zaradi omejitve po družbenem dogovoru, ki določa, da razporejena skupna poraba iz čistega dohodka ne sme naraščati hitreje od porasta dohodka, je tudi pri TO, ki so imele dovolj visok čisti dohodek, obračunan nižji znesek za skupno porabo kot je predvideno s planom. Planirano skupno porabo, če bo dosežen dovolj visok čisti dohodek, bomo lahko obračunali šele po zaključnem računu, ker smo šele ob koncu leta 1981 obračunali višjo skupno porabo.

Akumulacija je seveda nižja kot v letu 1981, saj je doseženi del za poslovni sklad za 30% nižji kot v letu 1981, pospešene amortizacije pa sploh nismo obračunali in je zato skupna akumulacija za polovico nižja kot v letu 1981.

Za pravilno primerjavo moramo v letu 1982 upoštevati tudi predpisano amortizacijo. Akumulacija skupaj s predpisano amortizacijo pa je v letu 1982 dosežena v enaki višini kot v letu 1981.

Doseženi čisti dohodek izgleda tako (v 000 din):

TO	znesek 31. 3. 1982	1982 1981	1982 plan 1982
Tomaž Godec	28.063	98	88
Rečica	26.804	126	81
Mojstrana	3.264	137	78
Podnart	5.353	140	65
Trgovina	2.512	135	94
DSSS	7.655	125	92
DO skupaj	73.651	115	84

Dosežena akumulacija znaša (v 000 din):

TO	znesek 31. 3. 1982	1982 1981	1982 plan 1982
Tomaž Godec	2.602	23	92
Rečica	6.723	41	75
Mojstrana	303	64	81
Podnart	1.362	101	44
Trgovina	830	118	118
DSSS	—	—	—
DO skupaj	11.820	50	74

Dosežena akumulacija z amortizacijo pa znaša (v 000 din):

TO	znesek 31. 3. 1982	1982 1981	1982 plan 1982
Tomaž Godec	12.303	78	89
Rečica	13.465	112	81
Mojstrana	1.173	143	69
Podnart	2.653	130	59
Trgovina	1.088	130	112
DSSS	1.470	147	111
DO skupaj	32.152	100	82

Kako poteka gradnja v TO Mojstrana

V lanskem letu smo pričeli graditi novo proizvodno halo v Mojstrani. Sama hala je tipska in montažnega sistema. Dela so se pričela že v maju mesecu, ko je bilo treba predstaviti telefon in vodo. Treba je bilo pridobiti tudi zemljišče, katerega lastnikov je bilo več. Na skrajnem zahodnem delu pa je bilo treba po-

sekati in očistiti teren, ki je bil zaraščen. Nato se je pričel izravnavati teren ter utrditev skladišča za žagan les, kajti na mestu, kjer je bilo skladišče žaganega lesa, je bila predvidena nova hala.

Glede na nov kompleks je bilo treba urediti tudi kanalizacijo, katera bo priključena na vse objekte. Nato smo

prestavili celotno skladišče, da smo lahko pričeli z izkopi temeljev nove proizvodne hale. Tako so se pričeli izkopi za temelje šele v drugi polovici oktobra. Nihče si skoraj ne bi mogel misliti, da bo hala do konca leta že postavljena ter seveda tudi pokrita. Naša hala je prva, ki je pokrita z aluminijasto valovito pločevino. Pri prejšnjih je bila kritina iz salonita. Ob izbiri kritine smo se odločili za aluminij, kajti izkušnje so pokazale, da salonit ni najboljši za naše področje, kjer so dolge zime z veliko količino snega.

V spomladanskem času smo pričeli z zidarskimi deli. Predvideno je, da bodo le-ta opravljena do konca maja.

Vsa dela potekajo po programu. Projekti za ostale instalacije še niso gotovi, izdelani bodo do takrat, ko se bodo pričela instalacijska dela za kotlovnico, ki bo dobavljena in montirana do konca oktobra letos.

Noč

SEMINAR ZA VODJE PROIZVODNJE

V sodelovanju z Delavsko univerzo iz Radovljice smo 17. aprila 1982 organizirali seminar za vodje proizvodnje. Seminar je bil v prostorih Republiškega sindikalnega izobraževalnega centra v Radovljici. Udeležilo se ga je 42 zaposlenih.

Program seminarja:

1. Medsebojna razmerja delavcev v združenem delu — položaj in vloga delovodje — pravice in dolžnosti delovodje — postopki in ukrepi ob kršenju discipline — odnos in dolžnosti delovodje do samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacij v OZD

Predavatelj: mag. Branimir Lorenčič, prof. VŠOD

2. Lesna industrija in perspektiva razvoja — položaj lesne industrije na Gorenjskem, v Sloveniji in Jugoslaviji — surovinska baza — perspektive razvoja lesne industrije

Predavatelj: dipl. ing. Edo Prevc, vodja PRB LIP Bled

3. Gospodarska kriza v svetu — energetska-surovinska kriza (omejitev naravnih virov)

- inventivna dejavnost
- produktivnost
- vpliv svetovnih gospodarskih gibanj na Jugoslavijo

Predavatelj: dipl. soc. Pintar Emil, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje

Predavanja so bila kvalitetna in zanimiva. Prvo predavanje je bilo v obliki pisnega teksta o vodenju tako, da so pri analizi teksta sodelovali vsi udeleženci seminarja, kar je bila prijetna novost pri posredovanju snovi.

Pri drugem smo se seznanili s stanjem in perspektivami razvoja lesne industrije, kar je za nas lesarje vsekakor zanimivo.

V tretji temi je predavatelj na razen način prikazal splošni razvoj po drugi svetovni vojni in probleme, ki so se pri tem pojavljali. Nakazal je tudi nekatere možne rešitve in predvidevanja za bodoči razvoj.

Ugotavljamo, da je bil seminar dobro obiskan in koristen.

Blažević

Sklepi samoupravnih organov

Odbor za organizacijo, kadre in stanovanja (4. 5. 1982)

1. Obravnaval je pripombe iz javne obravnave na prednostno listo prosilcev za stanovanja in na osnovi ponovnega pregleda točke spremenil z naslednjim:

Branetu Marčiču (iz 151 na 161 točk), Ljubici Ikač (iz 110 na 200 točk), Zdenki Majetič (iz 191 na 210 točk), Martini Šefman (iz 175 na 110 točk), Tončki Ambrožič (iz 176 na 276 točk), Idi Smukavec (iz 148 na 248 točk).

Prednostno listo je odbor predlagal v sprejem DS TO in DSSS.

2. Stanovanja na Jaršah na Bledu je dodelil:

- Tončki Kunstelj, DSSS
- Ljubici Ikač, TO Tomaž Godec
- Milevi Kobilica, TO Rečica
- Zdenki Majetič, TO Rečica

3. Sprejel je sklep o sodelovanju pri financiranju specializacije dr. Dušana Tandarja iz medicine dela (50% GG, LIP, Vezenine)

4. Dal je soglasje k prošnji za stanovanjsko posojilo pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Radovljica.

5. Sprejel je samoupravni sporazum o izgradnji stanovanjskega objekta »SB-22« na Posavcu.

Odbor za splošne zadeve, družbeni standard in obveščanje (5. 5. 1982)

1. Pregledal je zasedenost počitniškega doma in počitniških prikolic in ugotovil, da so proste kapacitete še pred sezono in po njej, zato bomo le-te ponovno objavili.

2. Sprejel je sklep o organiziranju očiščevalne akcije v počitniškem domu ter zamenjavi dotrajanega pohištva.

3. Osnovni šoli dr. Janez Mencinger Boh. Bistrica je odobril bivanje v domu v času šole v naravi.

4. Sprejel je sklep o objavi del in nalog v počitniškem domu.

5. V 15-dnevno javno obravnavo je dal pravilnik o čuvanju in nošenju orožja.

Odbor za gospodarjenje in odbor SDK DO (6. 5. 1982)

1. Obravnavala sta obračun za prve 3 mesece 1982.

2. Obravnavala sta pismo Ivota Skaliča iz TO Rečica in sprejela sklep, da na osnovi obširne razprave zaključke pripravi komisija, ki jo sestavljajo: Janez Cundrič, Adolf Rozman in Jelka Kunej.

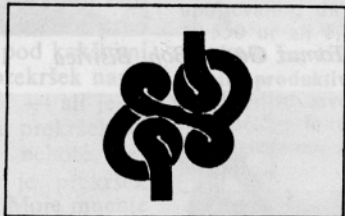
Odbor za gospodarjenje (6. 5. 1982)

1. Obravnaval je predlog nagrade za inventivni predlog Janeza Milonika iz TO Mojstrana (odprava zatrganja v brazdi vratnih kril s prerazporeditvijo rezil na formatni obrezovalki). Odškodnina znaša 14.323,00 din. Odbor predlaga DS TO Mojstrana, da omenjeno odškodnino odobri.

2. Obravnaval je poročilo strokovne komisije o oceni predloga izboljšave vezave stika med pokončnikom in prečnikom podboja v proizvodnji SM oddelka — predlagatelj Ivo Skalič, vendar ga zaradi neustrezne rešitve ni osvojil.

Za predlog — povečava kapacitete stroja Schelling na narez elementov v oddelku SM (Ivo Skalič) pa odbor na osnovi mnenja strokovne komisije predlaga DS TO Rečica izplačilo akontacije 10.000 din; ostanek pa bo obračunan po dejanski ugotovitvi prihranka časa, ki bo možna po izvedbi tehnične izboljšave na stroju Schelling.

3. Za inventivni predlog Mirana Mozetiča — izboljšava jedrovnika in modela na stiskalnici za proizvodnjo isospan zidakov je odbor imenoval strokovno komisijo, ki jo sestavljajo: Franc Bijol, Adolf Rozman in Pavel Sedlar.

DELAJSKI SVET TO TOMAŽ GODEC BOH. BISTRICA (6. 5. 1982)

1. Ponovno je obravnaval in potrdil disciplinske ukrepe Akcijskega programa 1981 in sklepe DS TO z dne 26. decembra 1978.

2. Potrdil je periodični obračun I — III 1982 z ugotovitvijo, da je začasna delitev prihodka in dohodka v skladu s samoupravnimi akti in zakonskimi določili.

3. Sprejel je investicijski program za rekonstrukcijo proizvodnje opaznih plošč, v vrednosti 48.600.000 din.

4. Investicijski program za rekonstrukcijo proizvodnje opaznih plošč je posredoval v obravnavo in potrditev ostalim TO in DSSS.

5. Sprejel je samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih udeležencev sporazuma sanacije temeljne organizacije Cement Skale v sestavi delovne organizacije Salonit Anhovo. Za podpis sam. sporazuma je bil pooblaščen Janez Erčulj.

6. Sprejel je predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v Ljubljansko banko, Temeljno banko Gorenjske Kranj.

7. Sprejel je prednostno listo prosilcev za stanovanja vključno s predlaganimi spremembami in dopolnitvami.

8. Pristopil je k pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev srednjeročnih planskih dokumentov v DO LIP Bled za obdobje 1981—1985.

9. V 15-dnevno javno obravnavo je posredoval — predlog novosistemizirane naloge v posrednih delih v kovinskem obratu:

transport z viličarjem v kovinskem obratu (1100 ur)

— predlog spremembe ur pri nalogi:

rezkanje na rezkalnem stroju (iz 2200 na 4400 ur).

10. Dal je soglasje k programu investiranja v računalniško opremo v letu 1982 in 1983.

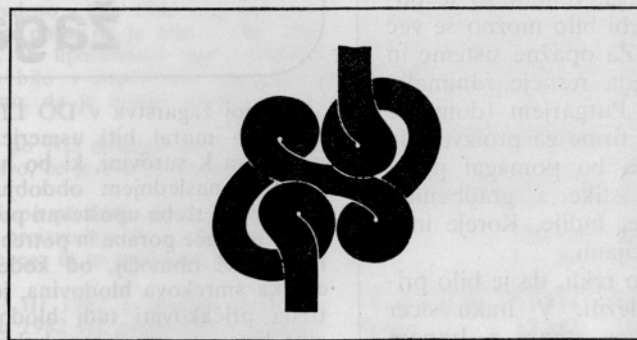
11. Dal je soglasje k investicijskemu programu za energetske naprave v kotlovnici in proizvodnji vhodnih in garažnih vrat v TO Mojstrana, s soinvestiranjem v vrednosti 13.300.000 din.

12. Soglašal je, da se Stanovanjski zadrugi Dom Radovljica dodeli zemljišče na parcelni števil 571/15, k. o. Boh. Bistrica. Pogoje za pridobitev zemljišča je potrebno urediti s posebno pogodbo.

13. Gasilskemu društvu Nomenj je odobril brezplačno sušenje desk.

14. Ugodno je rešil prošnjo krajevne skupnosti Srednja vas za pomoč pri izgradnji traktorske vleke do osamljene kmetije, lastnika Jožeta Dobravca, ki je zaposlen v naši TO. Ugodno je rešil tudi prošnjo za dodelitev odpadne aluminijaste strehe.

15. Ivanki Debeljak je glede na težko zdravstveno stanje izjemoma odobril koriščenje letnega dopusta iz leta 1981.

DELAJSKI SVET TO PODNART (5. 5. 1982)

1. DS je obravnaval in potrdil trimesečni periodični obračun.

2. Sprejel je konstanto za B-grupo za obdobje april — december 1982.

3. Potrdil je normative za dela pri cepilni tračni žagi 1500 in izdelavi zabojev in palet in se uporabljajo od 4. maja 1982 dalje.

4. Obravnaval je prednostno listo za stanovanja za prosilce TO Podnart in jo sprejel.

5. Obravnaval in potrdil je investicijski program in način financiranja v TO Mojstrana.

6. Obravnaval in sprejel je samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom v občini Radovljica in za podpis navedenega samoupravnega sporazuma pooblastil Franca Globočnika.

7. Pristopil je k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Kulturne skupnosti Slovenije in za podpis navedenega samoupravnega sporazuma pooblastil Franca Globočnika.

8. Sprejel je sklep o sprejemu aneksa št. 1 k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Radovljica za obdobje 1981—1985 in za podpis navedenega aneksa k s. s. pooblastil Franca Globočnika.

9. Vodja vzdrževanja in investicij je predložil poročilo o poteku investicijskih del: Gradis Jesenice in ETP Kranj bosta zaključila z gradbenimi in elektroinstalacijskimi deli v sortirnici po terminskem planu; Cestno podjetje Kranj po 20. 5. 1982 prične s polaganjem asfaltne prevleke na obratu; Grad Bled bo v mesecu maju pričel z urejanjem krlišča in skladišča žaganega lesa; TO TOMAŽ GODEC Boh. Bistrica bo v mesecu juniju pričel z montažo sortirne linije.

— Sprejel je sklep o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev srednjeročnih planskih dokumentov v DO LIP Bled za obdobje 1981—1985.

— Delavskemu prosvetnemu društvu »Svoboda« Podnart je brezplačno dodelil 1 m³ smrekovih plohov, ki jih rabi za izdelavo stopničastega odra.

Program usposabljanja delegatov v radovljiški občini

Po dogovoru na koordinacijskem odboru za družbenopolitično usposabljanje pri predsedstvu Občinske konference SZDL Radovljica bo Delavska univerza Radovljica tudi v sedanjem mandatnem obdobju nosilec oz. izvajalec usposabljanja vseh delegatov v občini, ki bodo svojo dolžnost opravljali v mandatu 1982—1986.

Usposabljanje bo potekalo po enotnem programu, ki ga je izdelal koordinacijski odbor za družbenopolitično izobraževanje pri Republiški konferenci SZDL Slovenije. Program obsega tri dele, ki morajo biti realizirani do konca tekočega mandata, se pravi do začetka leta 1986.

Prvi del bo namenjen vsem vodjem delegacij za zbere skupščine občine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Ta del bo potekal v seminarski obliki v izvedelovnem času. Predvideno je 16 ur predavanj in razprav iz enotnega slovenskega programa ter nalog za delo vodij delegacij. Ti seminarji se bodo pričeli že ta mesec, sklenili pa jih bodo do konca junija. Računajo na udeležbo okoli 260 slušateljev.

Drugi del obsega temeljni program letos dopolnjenega in z novimi nalogami usklajenega sporeda petih predavanj različnih tematskih področij za pridobivanje osnovnih spoznanj o delegatskem sistemu in njegovem delovanju ter širših vidikov naših notranjih in zunanjih družbenoekonomskih razmerij. Ta del programa je namenjen vsem novo izvoljenim delegatom, pa tudi tistim, ki so ponovno izvoljeni, vendar zaradi različnih vzrokov niso v prejšnjem mandatu opravili seminarja. Ta del programa, ki bo prav tako izvajen v obliki seminarjev, bodo skušali izvesti v celoti do konca leta 1983.

V jesenskem obdobju načrtujejo, da bodo lahko organizirali seminarje za eno tretjino vseh delegatov, ostali dve tretjini pa v prihodnjem letu. Od septembra do decembra letos bi po teh načrtih moralo opraviti seminarje okoli 1500 delegatov. Tudi ti seminarji bodo trajali 16 ur.

Tretji del je dejansko dopolnilni program družbenopolitičnega usposabljanja za vse delegate, ki bodo opravili temeljni program. Časovno bodo seminarji za dopolnilno usposabljanje za polovico krajši, se pravi osemurni. Namenjeni bodo delegatom za posamezna interesna področja v samoupravnih interesnih skupnostih. To pomeni, da bodo priredili posebne seminarje za delegate s področja izobraževanja, kulture, otroškega varstva, socialnega skrbstva, telesne kulture, raziskovalne dejavnosti itd.

V te seminarje bodo skušali vključiti tudi delegate za SIS materialne dejavnosti. Ta dopolnilni, oz. tretji del programa usposabljanja delegatov bodo izvajali na Delavski univerzi Radovljica v zadnjih dveh letih tega mandata, sklenili pa naj bi ga do leta 1986.

Mednarodni sejem v Bagdadu

V času od 17. do 24. aprila 1982 je bil v Bagdadu v Iraku mednarodni sejem. Na osnovi sprejetega samoupravnega sporazuma o skupnem in enotnem nastopanju na trgu Iraka smo v okviru Slovenijalesa Ljubljana skupaj nastopali: Jelovica Škofja Loka, Gradis, TOZD Škofja Loka, Brest Cerknica in LIP Bled. Iz naše delovne organizacije sta se sejma udeležila direktor Franc Bajt in Dragutin Stankovič.

Spomladanski sejem v Bagdadu je v pretežni meri namenjen stanovanjskemu in gradbenemu gospodarstvu v državi, tako da je bilo ta čas na sejmu zelo veliko montažnih stanovanjskih hiš, v nekaj zgradbah repromateriali in ostali izdelki za gradnjo stanovanj in gradbeništvo na sploh.

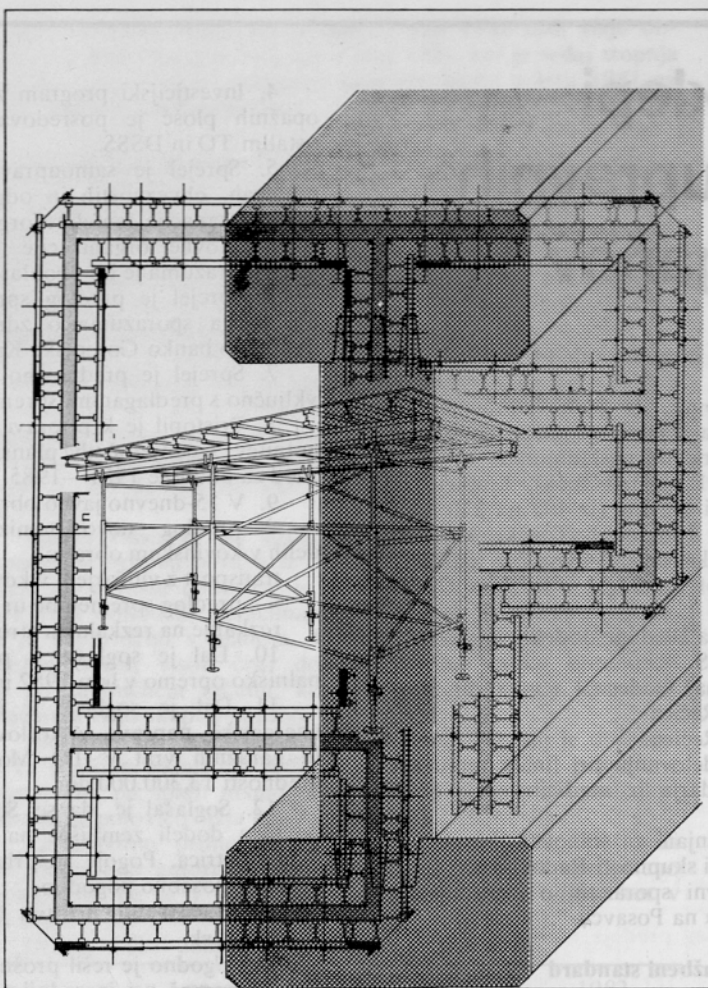
Na sejmu sta bila predstavljena dva tipa vzorčnih stanovanjskih hiš: eno (večjo) je zgradil Gradis, notranjost opremil LIP Bled, eno (manjšo) je postavila Jelovica Škofja Loka, opremil pa Brest Cerknica. Poleg tega smo na odprtem prostoru ob hišah razstavljali opazne plošče, opazni sistem STIK 4 in nov težji opazni sistem z močnejšimi I nosilci za stene in stropce.

Hiši sta stali nasproti uprave sejma, lično sta bili urejeni in tudi zunanji razstavni prostor je bil lepo urejen. Hiši sta bili zelo obiskani. Poleg hiš smo razstavili tudi troje vrat v paviljonu Slovenijalesa, kjer so bili razstavljeni tudi drugi materiali (ploščice, laki, sanitarne armature itd.).

V času sejma sta naša predstavnika poskušala navezati stike z jugoslovanskimi izvajalci gradbenih del v Iraku in drugimi potencialnimi kupci, posebno za opazne plošče, sisteme in vrata.

Za vrata se je resno zanimala predstavnica Ministrstva za stanovanjsko izgradnjo Iraka. Prosila je za ponudbo za večjo količino sobnih in vhodnih vrat. Za pohištvo ni bilo posebnega interesa, vendar so se posamezniki interesirali in kaže, da bi bilo možno še več tega pohištva prodati v Kuwait. Za opazne sisteme in plošče pa so se nekatera podjetja resneje zanimala. Navezali smo stike z Milanom Purgarjem (doma iz Bohinja), predstavnikom nemške firme za proizvodnjo gradbenih strojev v Bagdadu, ki bo pomagal predstavniku Slovenijalesa navezati stike z gradbenimi organizacijami v Iraku iz Turčije, Indije, Koreje in z domicilnimi gradbenimi organizacijami.

V splošnem povzetku bi lahko rekli, da je bilo primerno, ker smo se sejma udeležili. V Iraku sicer gradbena aktivnost zaradi vojnega stanja z Iranom upada, imajo pa tudi težave pri prodaji surove nafte.

Leseni nosilci

Naslednje obdobje žagarstva

Razvoj žagarstva v DO LIP Bled bo moral biti usmerjen predvsem k surovini, ki bo na voljo v naslednjem obdobju. Pri tem bo treba upoštevati potrebe domače porabe in potrebe tržišča. Z območij, od koder doteka smrekova hlodovina, je treba pričakovati tudi hlodovino listavcev (predvsem bukovino), kar bo narekovalo tudi izbiro tehnike žaganja.

Omejevat se na določene stroje za žaganje najbrž ne bo racionalno. Ti so lahko različne vrste in se med seboj dopolnjujejo zaradi koncentracije različnih debelin hlodov ali mešanice iglavcev in listavcev.

Polnojarmenik ima še vedno določene prednosti za žaganje pri ugodnem premeru hlodovine (možnost žaganja drobne in debele hlodovine, enostavna proizvodnja, hitra izdelava serij, manj odstopanja v dimenzijah nažaganih sortimentov). Novejši polnojarmeniki imajo kvalitetnejši rez, večje število obratov, možnosti hidravličnega odmika (paralelno) za žaganje gred iz nesortirane hlodovine.

Več pristašev ima trenutno žaganje hlodovine na tračnih žagah. Te se izpolnjujejo s povečano kvaliteto reza, ekrinizacijo slike hloda s prikazom najugodnejše lege za prvi rez in slike ostalih rezov v smislu najboljšega izkoriščanja. Uveljavlja se tudi enostavnejša priprava lista. Namesto valjanja se list vpne v stroj, kjer določen čas teče in valjanje je opravljeno. Zelo se uveljavljajo tračne žage dvojčki, trojčki ali četvorčki (paralelno ali v tandemu). Te imajo bodočnost tudi pri razžagovanju mnogokratnikov, izdelanih na polnojarmenikih, tračnih žagah, krožnih žagah ali rezkarjih (več nažaganih elementov v enem pretoku).

Za razžagovanje drobnejše hlodovine se uveljavljajo krožne žage. Z uvedbo posebnih vodil

lista je ta lahko tanjši in manj vibrira. Dana je možnost elektronskega nastavljanja listov. Na takih linijah pa žagamo lahko le hlodovino do določenega premera zaradi omejene višine reza. Še bolj revolucionarno pa se razvija nova tehnika žaganja z rezkanjem. Ta ima še posebno veljavo pri drobni hlodovini; tembolj, ker sekanci dobivajo vse večjo vrednost, sekamo

pa lahko različne velikosti. Rezkanje se uveljavlja v kombinaciji s polnojarmeniki, tračnimi žagami, krožnimi žagami (reduciranje).

Pri nakupu strojne opreme za žaganje igra odločilno vlogo vrsta, debelina in količina lesa. Pri kakršnikoli odločitvi je treba računati na kvaliteto reza, tanjša rezila, večje zmogljivosti strojev, manj potrebnih delavcev, boljše izkoriščanje in ne nazadnje upoštevanje računalniške in elektronske tehnike s procesnim vodenjem strojev.

Ob razvoju tehnike bomo morali reševati probleme žagarstva tudi pri LIP Bled. Računamo na pribl. 100.000 kub. metrov hlodovine (srednjeročni plan) za žaganje na leto. Povprečni srednji premer bo še vedno okrog 28 cm. V prihodnosti bo najbrž treba računati tudi na žaganje listavcev (predvsem bukovine), pribl. 2.000 do 3.000 kub. m letno.

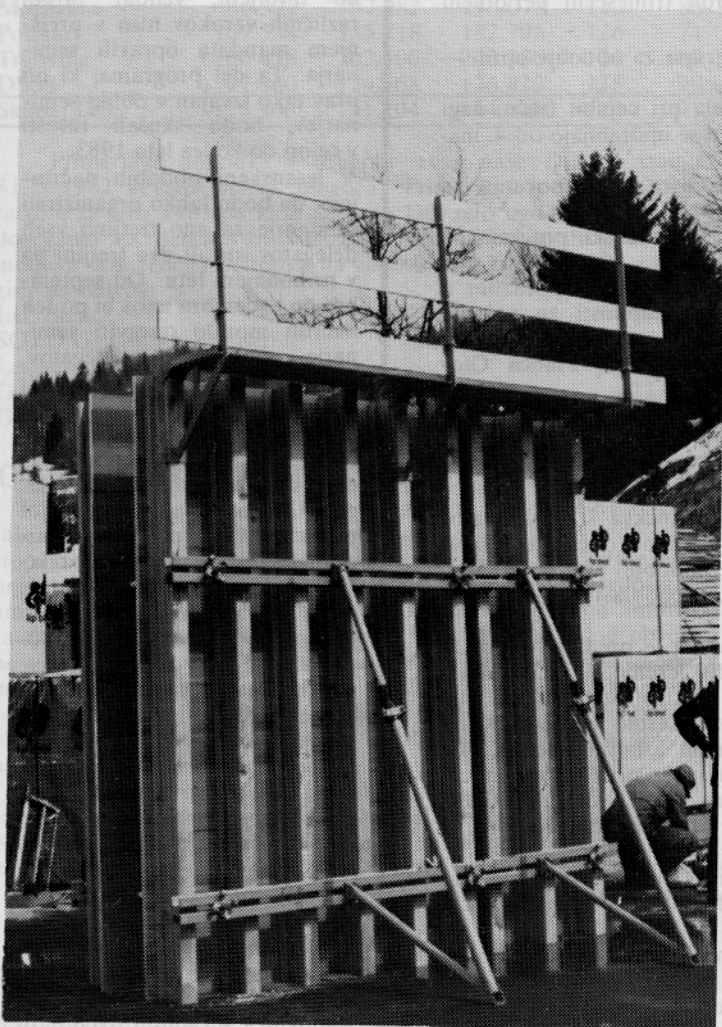
Po planu 1982 moramo razžagati 85.600 kub. m hlodovine. To količino bomo razžagali na treh žagalnicah.

V TO Rečica v žagalnici obratujeta dva polnojarmenika (71,56) s kapaciteto 31.000 kubičnih metrov (plan za leto 1982) v eni izmeni (in delno eni izmeni in pol).

V TO Tomaž Godec Boh. Bistrica v žagalnici obratujeta dva polnojarmenika (71,56) s kapaciteto 44.500 kub. metrov (plan za leto 1982) v eni izmeni in pol žaganja.

V TO Podnart v žagalnici obratuje tračna žaga hlodarka in dve tračni žagi cepilki s kapaciteto 11.000 kub. m (plan za leto 1982) v eni in delno v dveh izmenah.

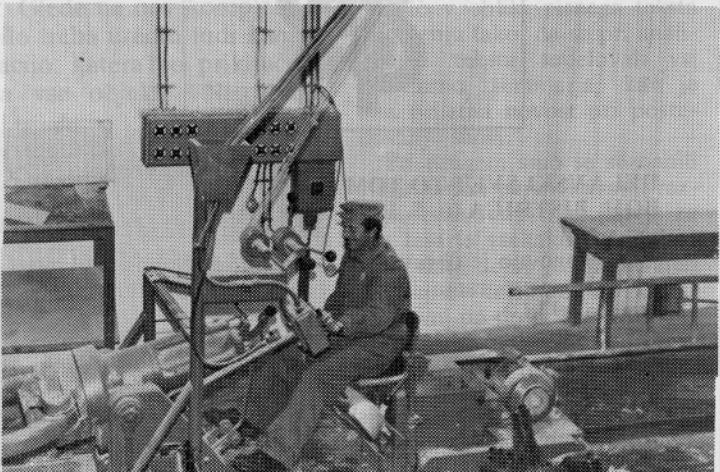
Žagalnica v TO Rečica je bila zgrajena leta 1966. Naprave in strojna oprema je zastarela. Zaradi povečane sečnje hlodovine (v letu 1985 že 33.500 kub. metrov) bo potrebno povečati kapacitete. V sedanji proizvodnji je prisotno veliko fizičnega dela, veliko število zaposlenih. Pogoji za doseganje boljšega izkoriščanja pri žaganju so slabi. Nadaljevanje na 8. strani

Velikotabelni opazni sistem LIP Bled

Žagalnica v TO Tomaž Godec Boh. Bistrica

Vpenjalni voziček s komandami za upravljanje polnojarmenika

Kontakti

V delovni organizaciji je od organizacije dela odvisen sistem vodenja. Ne glede na našo samoupravno organiziranost je vodenje dela nadvse pomembna in odgovorna naloga. Vsak vodja v delovni enoti mora vedeti, kaj hoče. Delo usmerja po predhodnem planu, se o delu pogovori s sodelavci ter tako skupno ugotavljajo, kako bi lažje izvedli predviden načrt. Ko obdela to področje, razporedi delavce, pri čemer pa mora upoštevati: sposobnost posameznika za posamezne faze dela, odgovornost do dela ter tudi trenutno osebnostno počutje. Predvsem pa mora skrbeti za dobro vzdušje v delovni skupini ter medsebojno spoštovanje in zaupanje.

Delovodja naj se v času dela zadržuje med delavci ter odpravlja ugotovljene morebitne napake — skupno z delavcem — in če je mogoče jih poskuša takoj odpraviti. Ni odveč, če dobro izvršeno delo tudi pohvali, kar bo vsekakor samo dobro vplivalo na potek, količino in kakovost dela. Taka prisotnost omogoča neposreden nadzor dela in pri delavcih dela vtis, da z njimi sodeluje ter da ga njihovo delo zanima. Skupno z analitikom — normircem — in delavcem, ki je prizadet, analizira izvajanje normativov in ga usklajuje, da bo izvedljiv za neposrednega proizvajalca.

Vsak človek ima svoje probleme in ponavadi človeku odleže, če se nekomu izpove. Največkrat — če je dober izmenovodja — delavec najraje take stvari zaupa svojemu vodji, le-ta pa mora imeti čas in prislusniti ter mu pomagati prebroditi krizo. Za take stvari ni nikoli premalo časa in tudi tak odnos se bo bogato obrestoval.

Dobro samoupravljanje je največ odvisno od dobrega informiranja. Izmenovodja mora tekoče spremljati vse, kar se dogaja v TO, DO in tudi navzven. Za informacije, ki naj bi bile hitre, naj izkoristi čas v času malic. Ne bi bilo pa odveč, da bi si enkrat tedensko vzel krajši čas, kjer bi se s sodelavci pogovoril o problematiki v delovnem okolju. Pri tem pa mora biti previden, da se razprava ne razvije popolnoma v drugo neinteresantno smer. S tem posameznik ali posamezniki želijo zbrati okoli sebe grupo, ki bi negativno vplivala na sam namen sestanka in onemogočila delo vodje.

Ena od zelo odgovornih in kompliciranih nalog vodje je, kako obvladati — razvrstiti in presoditi disciplinske prekrške, ki se prav gotovo pojavljajo povsod. Tu mora biti zelo previden in pravičen. Kot prvo je treba ugotoviti pod kakšnimi pogoji in kdo je prekršek naredil. Ali je to prvič — ali je to povratnik — ali je prekršek bil narejen hoté ali nehoté, ter kakšne posledice je prekršek potegnil za seboj. Moje mnenje je, da je osebna presoja in poznanstvo delavcev ter njihov odnos do dela in sotovaršev bistvo za postopanje proti kršitelju.

Za zaključek bi še enkrat poudaril, da je uspeh na delu v največji meri odvisen od dobrih medsebojnih odnosov, od izdatnega informiranja in dogovarjanja, s čimer dosežemo osebno istovetenje z dogovorjenim.

JAKA

Doseganje plana, gibanje OD in porabe časa

Tri mesece dela je za nami, zato je prav, da pogledamo kaj in kako smo delali.

Pri analiziranju rezultatov smo ugotovili, da je bil v:

— TO »Tomaž Godec« plan proizvodnje dosežen 97% po NU oz. 98% po DIS stroških.

— Izpad proizvodnje je pri ISO-SPAN zidakih in pa pri pohištvu (dvižna garažna vrata, toaletne mizice, omare in garniture KOMNA).

— Prodajni plan je bil v omenjeni TO dosežen 85% po planskih cenah oz. 82% po dejanskih cenah razlika gre na račun višjih planskih prodajnih cen.

— Iz doseganja plana proizvodnje in prodaje sledi, da so se zaloge izdelkov od 1. 1. 1982 povečale in to predvsem pri opažnih ploščah, posteljah in podnožjih, ter omarah. Pri toaletnih mizicah, garniturah KOMNA in dvižnih garažnih vratih so se zaloge sicer znižale, vendar na račun proizvodnje, katera je bila razen pri DGV — nula. Torej bo potrebno asortimanu pohištva posvetiti več pozornosti. Tudi pri ISO-SPAN zidakih se je zaloga znižala, na račun popusta v mesecu marcu.

Če pa primerjamo proizvodnjo I — III 1982 z enakim obdobjem leta 1981, ugotovimo, da je bilo vseh izdelkov razen dvižnih garažnih vrat in nočnih omaric v letu 1982 več proizvedenih. Proizvodnja preračunana z enakimi K-aji za obe leti, dokazuje, da je bilo v letu 1982 ustvarjenih 9 370 NU več, kar znese 6,36% in je zato tudi produktivnost neposrednega dela opazna (100,92%).

— TO Rečica plan proizvodnje po NU in DIS- stroških dosežen 100%. Torej če je bilo podbojev proizvedenih nekaj manj, je bilo zato vrtnih kril več. Večji izpad pa je pri oblogah.

Prodajni plan je bil v omenjeni TO dosežen 98% po dejanskih cenah in 107% po planskih cenah, torej bi lahko rekli, da so več prodali kot proizvedli. To dokazuje tudi podatek, da so se zaloge od 1. 1. 1982 pri podbojih in oblogah zmanjšale, medtem ko so ostale zaloge vrtnih kril nespremenjene oz. so se malenkostno povečale. Razlika med realizacijo po planskih oz. dejanskih cenah, gre na račun višjih prodajnih cen po planu.

Če primerjamo proizvodnjo I — III 1982 z enakim obdobjem leta 1981 ugotovimo, da je bilo vrtnih kril proizvedeno več v letu 1982, medtem ko je bilo podbojev in oblog manj. Proizvodnja obeh let preračunana z enakimi K-aji, dokazuje, da je bilo v letu 1982 proizvedenih 5 327 NU več, kar znese 4,87%. Ob takem povečanju NU in ugotovitvi, da so se ure neposredno zaposlenih povečale za 2,19%, je evidentno, da je indeks produktivnosti 102,62%.

— TO Mojstrana plan proizvodnje po NU dosežen 100% oz. 98% po DIS- stroških, torej je bila proizvodnja po planu.

Prodajni plan je bil v omenjeni TO dosežen 93% po planskih cenah in 82% po dejanskih cenah. Iz doseganja plana proizvodnje in prodaje vidimo, da je bilo prodanega manj kot proizvedenega in so se temu primerno tudi zaloge povečale, tako vhodnih kot garažnih vrat. V naslednjem obdobju pa se pričakuje še večjo stagnacijo pri prodaji takih tipov vrat.

Če primerjamo proizvodnjo I — III 1982 z enakim obdobjem leta 1981 ugotovimo, da je bilo vrat proizvedeno v letu 1982 več, dodatkov pa manj. Preračun z enotnim NU nam pove, da je bilo v letu 1982 proizvedenih 1621 NU več ali 7,36%. Ob upoštevanju tega povečanja obsega proizvodnje in dejstva, da je bilo v neposredni proizvodnji za 15,55 več zaposlenih, pa ugotovimo, da je indeks produktivnosti 93,19%.

— TO Podnart plan proizvodnje po NU dosežen 90%, po DIS- stroških pa samo 81%, kar je razumljivo, če je bila proizvodnja oblog dosežena samo 57%.

Prodajni plan je bil dosežen 87% po planskih cenah in 76% po dejanskih cenah. Iz doseganja plana proizvodnje in prodaje vidimo, da je bilo prodanega več kot proizvedenega in to predvsem oblog, zato so se tudi zaloge znižale.

Če primerjamo proizvodnjo I — III 1982 z enakim obdobjem leta 1981, ugotovimo, da je bilo v letu 1982 več proizvedenih zabojev in žaganega lesa, bistveno manj pa oblog. Vendar če vse preračunamo na enotni imenovalec NU, ugotovimo, da je bilo v letu 1982 proizvedeno enako NU kot leta 1981. Ker pa je bilo v letu 1982 za 7,62% manj zaposlenih v neposrednem delu, se je za toliko povečala produktivnost dela oz. je indeks 107,75.

— V vseh proizvodnih TO ugotavljamo, da je bil plan proizvodnje dosežen 97% po NU in DIS- stroških, medtem ko je bil prodajni plan dosežen 96% po planskih cenah in 89% po dejanskih cenah. Razlika 7% med prodajo po planskih oz. dejanskih cenah pomeni, da so za toliko dosežene prodajne cene nižje, kot predvidene v planu. Razlika med prodajnim in proizvodnim planom pa pove, da so se za ca. 10% povečale zaloge izdelkov in polizdelkov kot sledi:

TO	Zaloge izdelkov in polizdelkov po DIS-cenah v 000 din		
	1. 1. 1982	31. 3. 1982	indeks
»Tomaž Godec« Boh. Bistrica	49 338	62 831	127,34
Rečica	29 902	27 568	92,19
Mojstrana	10 865	11 153	102,65
Podnart	3 810	1 320	34,65
Skupaj proizvodne TO	93 915	102 872	109,54

Zaloge so se najbolj povečale pri opažnih ploščah kjer je indeks 158,9. Krivda za povečanje zalog je v stagnaciji prodaje celotnih izdelkov.

Proizvodnja preračunana po enakih K-ajih, je bila v letu 1982 za 16 241 NU večja kot v enakem obdobju leta 1981 oz. za 5,47%. Ob upoštevanju, da je bilo v neposredni proizvodnji več zaposlenih za 10 550 ur ali 3,81%, je zato indeks produktivnosti neposrednega dela 101,59% oz. ker pa se je skupni fond ur povečal za 5,75%, je indeks celotne produktivnosti 99,73%.

Ker se zavedamo, da je naša osnovna surovina- hlodovina in je izkoriščanje le-te še kako pomembno za dobro gospodarjenje, je prav da pogledamo, kako smo dosegli izkoriščanje pri proizvodnji žaganega lesa:

Leto	% izkoriščanja				
	TO »T. G. « B. B.	Rečica	Podnart	DO LIP	»T. G.« brez krojilnice
1982 I-III	65,30	67,34	70,00	66,68	68,30
1981	67,74	69,71	69,60	68,70	69,72
1980	68,65	69,33	72,96	69,48	69,83
1979	69,16	69,82	70,74	69,60	
1978	64,19	67,98	70,18	66,31	
1977	66,09	66,33	72,96	66,94	
1976	66,59	65,89	70,57	66,82	
1975	65,46	67,02	64,80	65,91	

Iz tabele vidimo, da z izkoriščanjem žaganega lesa nikakor ne moremo biti zadovoljni, razen v TO Podnart. V TO »T. G.« Boh. Bistrica in TO Rečica, pa bo potrebno analizirati, zakaj tako slabo izkoriščanje »rumenega zlata«.

— TO Trgovina

	Dosežena marža I — III		v 000 din		indeks
	1982	1981	dos. 82/pl. 82 operativni	dos. 82/pl. 82 3/12	dos. 82/dos. 81
Poslovalnica					
Rečica	2 698	2 635	113,14	94,28	102,39
Zagreb	974	878	105,57	84,46	123,76
Murska					
Sobota	1 218	1 124	112,46	82,47	108,36
Skupaj TO	4 890	4 546	111,38	89,04	107,57

Za obravnavano obdobje ugotavljamo, da je poslovalnica v Zagrebu dosegla plan in ne le to, tudi % udeležbe v TO se je dvignil iz 17,36 v letu 1981 na 21,26 v letu 1982.

Za celotno TO Trgovino pa velja, da so planirano maržo po operativnem planu sicer dosegli 111,38%, vendar to pomeni le 89,04% na 3/12 plana in bo potrebno 11% nadoknaditi v ostalih mesecih.

IZVOZ (UCD) — UVOZ (UCD)

TO	IZVOZ			UVOZ			indeks
	Realizacija izvoza I — III 1982	indeks dos. 82/pl.	82 dos. 82/dos. 81	Realizacija uvoza I — III 1982	dos. 82/pl. 82	dos. 82/dos. 81	
»T. G.« Boh. Bistrica	59 269	80,2	106,6	5 793	50,4	88,9	
Rečica	15 393	92,4	163,5	15 800	99,2	166,7	
Mojstrana	—	—	—	125	31,8	892,8	
Podnart	766	71,1	729,5	312	70,3	—	
DSSS	—	—	—	426	—	—	
DO LIP	75 428	81,2	115,9	22 456	79,4	140,2	

Plan izvoza smo torej dosegli 81% oz. smo izvozili 16% več kot v enakem obdobju leta 1981. Ves izvoz je na konvertibilno področje. V dežele v razvoju pa smo izvozili za 6 422 000 din ali 8,5%.

Plan uvoza smo dosegli 79% oz. 40% več kot v letu 1981. Ta povečan uvoz ne pomeni, da bomo v letošnjem letu bistveno več uvozili temveč je to zato, ker v prvem tromesečju leta 1981 nismo dobili dovoljenja za uvoz, temveč kasneje, letos pa nam je to uspelo in to za furnirje ter lesniti in nekaj lepila.

OSEBNI DOHODKI

Povprečni neto OD v TO v letu 1981 ter I — III 1982 nam kaže tabela:

TO	OD 1981 I — XII	OD 1981 I — III	OD I — III 1982	% povečan. I — III 82/I — XII 81	% povečanja I — III 82/I — III 81
»T. G.« B. B.	11 924	10 854	12 582	5,52	15,92
Rečica	12 282	10 753	13 441	9,44	25,00
Mojstrana	11 250	10 659	11 610	13,20	8,92
Podnart	11 088	9 795	12 099	9,12	23,52
Trgovina	13 422	11 916	15 635	16,49	31,21
DSSS	16 772	14 692	17 956	7,06	22,22
LIP	12 396	11 100	13 281	7,14	19,65

Povprečni neto OD v proizvodnih TO v obdobju I — III 1982 se giblje od 11 610 — din v TO Mojstrana, kjer je najnižji, do 13 441 — din v TO Rečica, kjer je najvišji in je za 859 — din višji od TO »Tomaž Godec«. Najvišji % povišanja neto OD je v TO Rečica, najnižji pa v TO Mojstrana. Povečanje povprečnega neto OD DO LIP izvira iz stimulacije OD na osnovi doseganja meril uspešnosti dela in iz povečanja vrednosti točke iz 0,38 din na 0,45 din.

FOND ČASA

Strukturo časa za DO v prvem četrtletju 1982 v primerjavi z letom 1981 nam kaže naslednja tabela:

	I — III 1981	I — III 1982	povečanje ur	%
skupni fond časa	563 613	591 591	+ 27 978	+ 4,96
efekt. ur neposr. in posr.				
dela	465 793	482 208	+ 16 415	+ 3,52
efekt. ure neposr.				
dela	276 800	287 350	+ 10 550	+ 3,81
redni in izred.				
dop.	36 231	33 658	— 2573	— 7,10
nadure	4 791	3 738	— 1053	— 21,98
bolezni	45 117	59 060	+ 13 943	+ 30,91
neplačani opravič. in neopravič.				
izostanki	555	579	+ 24	+ 4,32
prazniki	15 584	15 866	+ 282	+ 1,81

Iz tabel vidimo, da se je fond ur neposrednega dela več povečal, kot pa posrednega dela, kar je vsekakor v redu. Ni pa v redu to, da je največje povečanje fonda ur pri bolovanju.

Da se nam bolovanje nevarno povečuje, nam pove tudi naslednja tabela:

	% 1982	% 1981	% 1980	% 1979	% 1978	% 1977
I — III						
skupni fond ur	100	100	100	100	100	100
efekt. ure brez nadur	80,88	78,01	78,78	78,65	78,88	78,46
nadure	0,63	1,01	1,04	1,48	1,75	2,21
skupaj efekt. ure	81,51	79,03	79,82	80,13	80,63	80,67
red. in izredni dopust	5,73	9,84	9,91	9,72	8,92	8,84
+ ref.						
prazniki	2,68	3,02	2,69	2,35	3,01	3,00
bolezni	9,98	7,98	7,38	7,60	7,20	7,28
neplačane ure	0,10	0,13	0,20	0,20	0,24	0,21

V strukturi ur je torej bolovanja 9,98%, kar je vsekakor že toliko, da bo potrebno uvesti poostrene ukrepe. Ta struktura ur bolovanja je po TO naslednja:

TO	I — III 1981	I — III 1982	% povečanja
»Tomaž Godec« B. B.	9,05%	11,02% ali 30 097 ur	129,53
Rečica	7,76%	8,89% ali 15 910 ur	118,26
Mojstrana	9,15%	14,22% ali 5 191 ur	187,00
Podnart	8,18%	12,40% ali 5 050 ur	149,72
Trgovina	6,83%	2,19% ali 286 ur	32,21
DSSS	2,84%	5,09% ali 2 526 ur	181,74
DO LIP	8,00%	9,98% ali 59 060 ur	130,90

PRODUKTIVNOST

Produktivnost smo računali na osnovi dveh kazalcev in sicer:
— proizvedene NU (količine x K) na efektivno uro neposrednega dela (EU)

— proizvedene NU na skupni fond časa (U)

Skupni fond časa smo računali na osnovi vseh plačanih ur zmanjšanih za ure praznikov in porodniškega dopusta.

a) Produktivnost, ki je računana na osnovi efektivnih ur neposrednega dela, je razvidna iz naslednje tabele:

	I — III 1981			I — III 1982			indeks 1982/1981
	Skupaj NU	EU nep. dela	NU/EM	Skupaj NU	EU nep. dela	NU/EM	
»Tomaž Godec«	147 321	140 160	1,0511	156 690	147 703	1,0608	100,92
Rečica	107 395	96 019	1,1185	112 622	98 121	1,1478	102,62
Mojstrana	21 096	16 710	1,2625	22 717	19 309	1,1765	93,19
Podnart	21 160	23 911	0,8849	21 184	22 217	0,9535	107,75
DO LIP	296 972	276 800	1,0729	313 213	287 350	1,0900	101,59

Pri primerjavi izračuna produktivnosti za prvo četrtletje 1982 in 1981 smo upoštevali korigirane K v posameznih TO, tako da je produktivnost računana po enakih K na uro neposrednega dela. V DO LIP se je produktivnost povežala za 1,59%.

b) Produktivnost, računana na osnovi skupnega fonda ur (posredno in neposredno delo — prazniki — porodniški dopust), je razvidno iz naslednje tabele:

	I — III 1981			I — III 1982			indeks 1982/81
	Skupaj NU	Skupni ur fond U	NU/U	Skupaj NU	Skupni ur fond U	NU/U	
»Tomaž Godec«	147 321	237 648	0,6199	156 690	255 285	0,6138	99,02
Rečica	107 395	161 116	0,6666	112 622	166 910	0,6747	101,22
Mojstrana	21 096	28 601	0,7376	22 717	34 228	0,6637	89,98
Podnart	21 160	38 307	0,5524	21 316	38 316	0,5529	100,09
DO LIP	296 972	508 487	0,5840	313 213	537 763	0,5824	99,73

Produktivnost, računana na osnovi skupnega fonda ur, je v okviru DO LIP v obdobju I — III 1982 ostala nespremenjena napram enakemu obdobju lani in je za 2% nižja, kot izkazuje izračun na osnovi efektivnih ur neposrednega dela.

Seminarji iz varstva pri delu

V aprilu 1982 smo organizirali več seminarjev iz varstva pri delu. V sodelovanju z Zavodom SR Slovenije za varstvo pri delu smo izvedli seminar in preizkus znanja za strokovne delavce in delavce s posebnimi pooblastili, ki morajo preizkus znanja obnavljati vsaki dve leti.

Seminar je bil organiziran dvakrat v hotelu Svoboda na Bledu. Prvega seminarja se je udeležilo 53, drugega pa 60 zaposlenih.

Predavanje oziroma kratko ponovitev snovi sta vodila direktor zavoda Vojeslav Adamič, dipl. inž. s področja zakonodaje in Vilko Krapež, varn. inž. s področja tehničnega varstva pri delu.

Predavanja so bila kvalitetna in izčrpna. Na koncu so udeleženci opravili preizkus znanja z izpolnjevanjem testov.

Ne glede na zakonski predpis o obveznem opravljanju preizkusa znanja vsaki dve leti je bil seminar za vse udeležence koristen, ker so se seznanili z novostmi na tem področju in obnovili znanje.

TOZD Elektro Žirovnica je v Elanu organiziral seminar iz varstva pri delu za obratne elektrifikacije. Iz naše delovne organizacije se je seminarja udeležilo 14 elektrifikacij. Preizkus znanja bodo opravili naknadno v TO, s tem da bo prisostvoval predstavnik TOZD Elektro.

Po daljših pripravah smo v aprilu pričeli s preizkusom znanja iz varstva pri delu za delavce v neposredni proizvodnji.

Ta preizkus bo zajel vse delavce in se bo obnavljal vsaki dve leti.

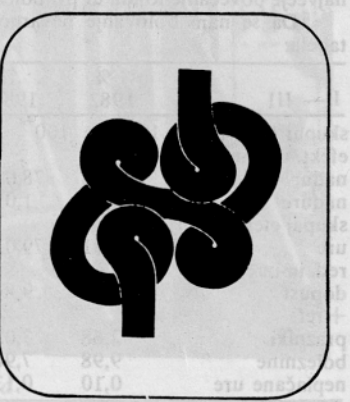
Zadnja leta je bil opuščen redni način preverjanja znanja, kar je po zakonu o varstvu pri delu nedopustno.

Prvi preizkus smo opravili v TO Mojstrana. Preizkus je bil opravljen v dveh rokih. Po krajšem predavanju oziroma ponovitvi snovi so kandidati prejeli izpitne teste s 25 vprašanji.

Trinajst vprašanj je splošnih iz varstva pri delu, dvanajst pa iz določenega področja, kjer posameznik dela (npr. dela na lesnoobdelovalnih strojih v predelavi, vozniki viličarjev, sušilničarji, kurjači parnih kotlov, vzdrževalci in drugi). V TO Mojstrana so se preizkusa udeležili vsi zaposleni. Pri pregledu izpolnjenih testov smo ugotovili, da dobro obvladajo to področje.

V začetku maja bomo nadaljevali s preizkusom v TO Podnart in nato v ostalih TOZD.

Blaževič

Pot štafete mladosti po Sloveniji

Pomemben del praznovanja meseca mladosti je domala v vsakem kraju naše domovine prihod štafete mladosti. Na prireditvah ob tej priložnosti sodelujejo mladi, ki delujejo v družbenih organizacijah in društvih na najrazličnejših področjih, letos ob 40-letnici Zveze pionirjev Jugoslavije pa bo še posebna pozornost veljala tudi sodelovanju pionirjev. Osrednja prireditev pa bo tako kot vsako leto 25. maja v Beogradu, kjer bodo mladi iz vse Jugoslavije simbolično prikazali svojo ustvarjalnost.

V Bohinju smo štafeto mladosti sprejeli 26. aprila. Ob tej priložnosti je bila v Bohinjski Bistrici prireditev, na kateri so sodelovali mladi, ki delujejo v mladinskih organizacijah v KS, DO, društvih, še posebej pa je bilo vidno sodelovanje osnovne šole.

Prva je prispela lokalna štafeta, ki so jo pripeljali od Bohinjskega jezera s kolesi, kmalu za tem pa je prispela še zvezna štafeta, ki so jo osnovnošolci sprejeli s pesmijo in pozdravnim govorom, ostali pa z navdušenim ploskanjem.

Postala je le za hip in ko so jo pospremili naprej s pesmijo »Lepo je v naši domovini biti mlad« se je marsikateri med nami spomnil na svobodo, za katero so umirali tudi mladi ljudje, ki svobode niso nikoli občutili, vedeli so le, da je to nekaj najlepšega.

Štafeta je nato nadaljevala pot na Ravne, od tam s sedežnico prav na vrh Koble, od koder so jo smučarji odpeljali za Mali vrh, naprej pa so jo na Pri-

morsko ponesli planinci. Še nikoli poprej zvezna štafeta ni potovala po tej poti.

Ob tej priliki ne smemo pozabiti na tovariša Tita, kateremu je štafeta tudi namenjena. Vemo, da Tito štafete osebno

ne bo nikoli več prejel, toda skupaj s štafeto potuje tudi Titova misel, zato smo tudi štafeto pri nas sprejeli z geslom: Brez Tita med nami, s Titom v nas!

SAMO

Pomembna vloga sindikata

Po volitvah, ki so bile v mesecu marcu letos, smo sprejeli nove delegate oziroma člane tudi v naše izvršne odbore osnovnih organizacij zveze sindikatov. Delo konference OOS je letos še bolj zaživelo, saj so iz vseh naših temeljnih organizacij izvoljeni predstavniki posebej za socialno politiko in družbeni standard, za šport in rekreacijo ter kulturo. S takšno razdelitvijo na posamezna družbena področja pa naj bi se slehernemu delavcu omogočilo široko delovanje pri raznih dejavnostih tudi izven delovnega časa. Povezanost med delavci iz vseh temeljnih organizacij naj bi se tako še bolj utrdila. Sprostitev pa je v današnjem hitrem in zahtevnem tempu življenja še kako potrebna, zato moramo delavcu tudi nuditi širok spekter dejavnosti, pa naj bo to na športnem, kulturnem ali na kakšnem drugem področju. V mesecu aprilu letos so se predstavniki konference OOS naše delovne organizacije zbrali in si načrtali program svojih dejavnosti. Delo so razdelili v tri svete: za socialno politiko in družbeni standard, svet za kulturo in svet za šport in rekreacijo. Svet za socialno politiko naj bi se posvetil reševanju stanovaljskih problemov delavcev, njihovega zdravstvenemu stanju, otroškemu varstvu, upokojujencem in drugim.

Svet za kulturo bo deloval na področju organiziranja kulturnih predstav, ob priliki praznikov in pri razstavah v naši DO.

Svet za šport in rekreacijo pa bo organiziral tekmovanja ne samo v okviru naše DO, temveč tudi v povezavi s SOZD-om, na ravni občine, razna srečanja in pohode planincev, pri nabavi opreme ipd.

Ne smemo pozabiti, da je vloga sindikalne organizacije zelo pomembna, saj morajo delavci imeti možnost čimbolj neposredno izražati svoje interese in jih demokratično usklajevati in tako vplivati na politiko zveze sindikatov in na stališča, ki jih sprejemajo njeni organi. Trenutno je v naši ožji domovini okoli 52.000 članov izvršnih odborov, ki so izvršilni organi in organizirajo delo osnovnih organizacij.

Sindikati dejavnosti so organizirani zato, da omogočajo delavcem reševanje njihovih specifičnih problemov v dejavnosti ali panogi. Sodelujejo pri samoupravnih organiziranosti, dohodkovnih odnosih, delitvi osebnih dohodkov, planiranju in pri drugih odločitvah.

Cilji, opredeljeni v planu Slovenije za obdobje 1981—1985 so stabilizacijsko usmerjeni. Analize razvojnih možnosti so pokazale zaradi mednarodnih gospodarskih razmer in lastnih možnosti razvoja, da drugo možno uresničevanje kot politika gospodarske stabilizacije.

Tako bomo ustvarjali stabilne pogoje za naš nadaljnji razvoj.

Temeljna naloga zveze sindikatov je vsekakor razvijati aktivnost članov in osnovnih organizacij v TOZD in DSSS, njihovih delegacijah in konferencah. Zveza sindikatov seveda mora dajati možnost vplivanja na sprejemanje družbenih odločitev.

Zveza sindikatov je najširša družbenopolitična organizacija delavskega razreda. V tem času moramo kar največ ustvariti, marljivi kot člani izvršnih odborov sindikalne dejavnosti pa bomo tudi tu dosegali zadovoljive rezultate.

Vesna

1. nakup stanovanja,
2. gradnjo stanovanjske hiše,
3. rekonstrukcijo obstoječega stanovanja ali stanovanjske hiše s pogojem, da se s tem poveča za družino potrebna stanovanjska površina ali pridobi stanovanje ali da se izboljša stanovanje v skladu z zahtevami stanovanjskega standarda.

Pravico do stanovanjskega posojila imajo vsi delavci, ki združujejo svoje delo za nedoločen čas v eni od TO oz. v katerikoli od njih, ki so z njimi povezani, in ki rešujejo svoj stanovanjski problem.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

najmanj zagotovljen gradbeni material do vključno III. faze izgradnje;

— osebni dohodek na člana družine oz. materialni položaj prosilca in njegove družine, pri čemer se presoja celovito materialno-denarne sposobnosti pridobitve stanovanja v osebni lasti;

c) zdravstveno stanje v družini, kjer težje kronične bolezni ali invalidnost člana družine hkrati preprečuje pridobitev ali obnovo stanovanja v osebni lasti;

d) prispevek k skupni družinski dohodki.

Merila vrednotenja kriterijev za

posojila so

avsnega spo-

a) Stanovanjske razmere

1. prosilec je brez stanovanja ali v neprimernem stanovanju (barake, kleti) 100 točk

2. stanuje kot sstanovalec ali podnajemnik 80 točk

3. ima glede gradbeno-sanitarnih pogojev neustrezno stanovanje 60 točk.

b) Namensko varčevanje za nakup stanovanja oziroma za gradnjo hiše

Število točk iz naslova namenskega varčevanja je odvisno od povprečnega mesečnega osebnega dohodka na člana družine, izraženega v odstotku na povprečni mesečni OD v SRS v letu pred odobritvijo posojila, kakor tudi od prosilčeve lastne udeležbe, izražene v odstotku od celne trosobnega standardnega stanovanja oz. predračunske vrednosti rekonstrukcije, kar je razvidno iz naslednje tabele:

doh. na čl. družine v %		% lastne udeležbe				
		20%	30%	40%	50%	nad 50%
do 40%	točk	40	50	60	80	100
od 40 do 50%		35	45	55	75	95
od 50 do 60%		30	40	50	70	90
od 60 do 70%		25	35	45	65	85
od 70 do 80%		20	30	40	60	80
od 80 do 90%		15	25	35	55	75
nad 90%		10	20	30	50	70

Na podlagi 46. in 114. člena samoupravnega sporazuma o združevanju temeljnih organizacij v DO LIP, Lesna industrija BLED in v skladu s 463. členom zakona o združenem delu, so delavci delovne organizacije na referendumu dne 11. marca 1982 sprejeli naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SKUPNIH OSNOVAH ZA UREJANJE STANOVANJSKIH VPRAŠANJ V DO LIP BLED

BELEŽKE:

— za primere menjave stanovanja, ki so pogojni z določilom 14. člena tega samoupravnega sporazuma,

— za primere menjave večjega stanovanja za manjšega zaradi zmanjšanja števila članov družine,

— za primere reguliranega medsebojnega sporazuma med dvema imetnikoma stanovanjske pravice do stanovanj, s katerimi razpolaga LIP Bled in s tako menjavo soglašajo odbor za organizacijo, kadre in stanovanja DO.

2. Osnovna merila za dodeljevanje stanovanja

17. člen

Osnovna merila za dodeljevanje stanovanj temelje na predhodnih načelih in določilih, ki opredeljujejo:

a) stanovanjske razmere kot so:
— prosilci brez stanovanja,
— prosilci z nezadovoljivim stanovanjem,

— prosilci za zamenjavo stanovanja;

b) socialne razmere kot so:
— število družinskih članov, sestava družine glede na število otrok, starost in spol,

— socialne razmere se ocenjujejo na osnovi dokazil socialnih in drugih služb;

c) zdravstveno stanje družine, ki se izraža v negativnih vplivih stanovanjskih razmer na zdravstveno stanje članov družine, težja invalidnost prosilca ali družinskega člana, poklicna bolezen itd.;

d) delovna doba v DO LIP Bled;

e) udeležba v NOV ali internacija;

f) čas čakanja na stanovanje;

g) višina finančne udeležbe druge DO.

18. člen

V predhodnem členu opredeljena merila za dodeljevanje stanovanj kvantitativno vrednoti naslednja točkovna lestvica:

a) stanovanjske razmere točke

1. prosilec je brez stanovanja 100
(stanuje ločeno od svoje

družine in nima pogojnega stanovanja, da bi bil življenjski skupaj, živi v neustreznem provizoriju ali zgradbi, ki ni označena kot stanovanjski objekt)

2. prosilec nima lastnega stanovanja (podnajemnik, stanuje s starši oz. sorodniki, sostanovalec razmerje oz. skupno gospodinjstvo)

3. stanovanjska površina enega člana gospodinjstva točke

— do 5 m² 100

— od 5—7 m² 80

— od 7—9 m² 60

— od 9—11 m² 40

— od 11—13 m² 20

— od 13—15 m² 10

— nad 15 m² 0

4. hiša je iz slabega gradiva (barake, starejši stanovanjski objekti)

5. podstrešno 5

6. kletno 5

7. senčno 3

8. vlažno

a) popolno 10

b) delno 5

9. slaba kakovost oken — vrat (po 2 točki) 4

10. neizolirana tla (cement, opoka, trohnel pod ali zemlja) 5

11. ogrevanje prostorov ni možno ali se težko ogrevajo 5—10

12. stanovanje brez kuhinje 10

13. skupno gospodinjstvo 5

14. stanovanje brez kopalnice 10

15. souporaba kopalnice (se točkuje, če uporabniki niso družinski člani) 5

16. brez vodovodne napeljave v stanovanju 5

17. skupna vodovodna napeljava izven zgradbe 10

18. souporaba stranišča (se točkuje, če uporabniki niso družinski člani) 10

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Delavci uresničujejo svoje samoupravne pravice in obveznosti tudi z reševanjem svojih stanovanjskih potreb v okviru DO, LIP lesna industrija BLED (v nadaljnjem besedilu DO), po načelu vzajemnosti, enakopravnosti in medsebojne solidarnosti delavcev TO in DO, v skladu z določbami tega samoupravnega sporazuma ter ekonomskimi možnostmi.

2. člen

Delavec rešuje svoje stanovanjsko vprašanje predvsem sam in ob pomoči svoje TO oz. DO.

Vsak delavec, ki sklene delovno razmerje z delavci TO, ima pravico do reševanja svojega stanovanjskega problema ne glede na delo, ki ga opravlja in sicer v okviru pogojev in kriterijev, določenih s tem samoupravnim sporazumom, pravilnikom TO ter v okviru danih ekonomskih možnosti.

3. člen

S tem samoupravnim sporazumom delavci določajo osnove in merila za izvajanje stanovanjske politike ter način združevanja sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Ta sporazum opredeljuje pogoje, način, vrstni red, prednostne in druge pravice in obveznosti, združevanje sredstev pa tudi organe za vodenje postopka, odločanje o prošnjah delavcev, način odločanja o oddaji stanovanja v uporabo in o dodeljevanju stanovanjskih posojil ter varstvo pravic delavcev. Ta samoupravni sporazum ureja tudi pogoje za odpoved stanovanjske pogodbe, pogoje za sklenitev posojilne pogodbe za individualno gradnjo ter druge zadeve s področja urejanja medsebojnih razmerij pri reševanju stanovanjskih potreb delavcev.

4. člen

Delavec je lahko imetnik stanovanjske pravice samo na enem stanovanju. Združevanje stanovanjske pravice in pravice za pridobitev stano-

vanskega posojila ni mogoča, razen, če to dovoljujeta samoupravni sporazum oz. pravilnik TO. Delavec lahko izbira samo eno od obeh pravic po lastni izbiri.

II. ZDRUŽEVANJE SREDSTEV

5. člen

Da se zagotovi enotna politika urejanja stanovanjske problematike v DO, so se delavci vseh TO in DSSS v DO sporazumeli, da se sredstva skupne porabe temeljnih organizacij za stanovanjsko gradnjo, v celoti združujejo.

Delavci na ta način trajno združujejo v celoti sredstva skupne porabe za stanovanjske namene, razporejene iz čistega dohodka na osnovi zaključnega računa. Na ta način štejejo kot združena sredstva vsa osnovna sredstva združenega dela skupne porabe (stanovanja), vse naložbe in terjatve za gradnjo, nakup oz. adaptacijo stanovanj.

O uporabi tako združenih sredstev odločajo delavci v TO oz. DSSS.

III. PLANIRANJE IN PROGRAMIRANJE STANOVANJSKE IZGRADNJE

6. člen

Stanovanjske potrebe in materialne možnosti za reševanje stanovanjskih potreb delavcev TO in DSSS bodo sestavni del skupnih planov razvoja DO.

7. člen

DO bo reševala stanovanjske potrebe svojih delavcev z dolgoročnimi, srednjeročnimi in letnimi plani, s katerimi bo določala:

— politiko reševanja stanovanjskih vprašanj,

— sredstva in vire sredstev za pokritje planiranih stanovanjskih potreb delavcev,

— sredstva, ki naj se združujejo v sklad za reševanje stanovanjskih vprašanj,

— višino sredstev, potrebnih za zadovoljevanje potreb po stanovanjih in za dodeljevanje posojil.

8. člen

DO bo pri sprejemanju planov za reševanje stanovanjskih potreb delavcev izhajala zlasti iz:

— stanovanjskih razmer in potreb delavcev,

— števila delavcev z nerešenimi stanovanjskimi vprašanji,

— razvoja materialne osnove dela,

— uresničevanja drugih planov,

— materialnih možnosti DO za stanovanjske zadeve,

— skupnega števila delavcev,

— dolgoročnega, srednjeročnega in letnega plana kadrov,

— zainteresiranosti delavcev za individualno gradnjo itd.

9. člen

Programi in plane reševanja stanovanjskih vprašanj delavcev sprejemajo delavci TO po postopku, ki velja za sprejem ostalih planov.

IV. SREDSTVA ZA STANOVANJSKE POTREBE

10. člen

Sredstva, namenjena za stanovanjske potrebe delavcev se evidentirajo v okviru sredstev skupne porabe, združenih za stanovanjske potrebe in sicer kot:

— denarna sredstva,

— kreditna sredstva,

— naložbe in terjatve,

— objekti skupne porabe (stanovanja, stanovanjske zgradbe).

V. OSNOVNI POGOJI IN MERILA ZA DODELJEVANJE STANOVANJ

1. Osnovni pogoji za pridobitev stanovanja

11. člen

Delavci, ki združujejo svoje delo v TO oz. DSSS za nedoločen čas in nimajo urejenega stanovanjskega vprašanja, imajo pravico, da vložijo

vloge za rešitev stanovanjskega vprašanja, zlasti pa v naslednjih primerih:

— da so brez stanovanja,

— da imajo neprimerno, iztrošeno in gradbeno sanitarno neprimerno stanovanje,

— nezadovoljivo stanovanje glede na minimalne stanovanjske standarde, velikost in številčno stanje družine,

— če je prosilcu sedanje stanovanje odpovedano po sklepu sodišča oz. pismeno od stanodajalca,

— kadar proslilu stanovanje ni bilo dodeljeno s pravnomočno odločbo.

12. člen

Za prosilca brez lastnega stanovanja se šteje delavec, če sam ali člani družine, s katerimi živi v skupnem gospodinjstvu, niso imetniki stanovanjske hiše ali če je delavec podstanovalec oz. sostanovalec.

13. člen

Za prosilca z neprimernim, iztrošenim ali gradbeno-sanitarno neustreznim stanovanjem se štejejo delavci, ki začasno stanujejo v neustreznih provizorijih, neurejenih lesenih barakah ali v odpisanih starih zgradbah, ki niso označene kot stanovanjski objekt. Navedeni prosilci se štejejo kot prosilci brez stanovanja.

14. člen

Za prosilce z nezadovoljivim stanovanjem se štejejo delavci, ki so imetniki stanovanjske pravice, podnajemniki, stanujejo s starši oz. sorodniki v stanovanjskem razmerju ali skupnem gospodinjstvu, a stanovanje po površini ne odgovarja minimalnim standardom glede na številčnost družinskih članov oz. stanovalcev.

15. člen

Prosilci za stanovanje, katerim je bila podana odpoved na sedanje stanovanje po sklepu sodišča, se upoštevajo kot prosilci brez stanovanja.

16. člen

Utemeljeno in prednostno se obnavljajo prosilci za zamenjavo stanovanja le, kadar gre:

— za primere menjave stanovanja, ki so pogojeni z določilom 14. člena tega samoupravnega sporazuma,

— za primere menjave večjega stanovanja za manjšega zaradi zmanjšanja števila članov družine,

— za primere reguliranega medsebojnega sporazuma med dvema imetnikoma stanovanjske pravice do stanovanj, s katerimi razpolaga LIP Bled in s tako menjavo soglašata odbor za organizacijo, kadre in stanovanja DO.

2. Osnovna merila za dodeljevanje stanovanja

17. člen

Osnovna merila za dodeljevanje stanovanj temelje na predhodnih načelih in določilih, ki opredeljujejo:

a) stanovanjske razmere kot so:

- prosilci brez stanovanja,
- prosilci z nezadovoljivim stanovanjem,
- prosilci za zamenjavo stanovanja;

b) socialne razmere kot so:

- število družinskih članov, sestav družine glede na število otrok, starost in spol,
- socialne razmere se ocenjujejo na osnovi dokazil socialnih in drugih služb;

c) zdravstveno stanje družine, ki se izraža v negativnih vplivih stanovanjskih razmer na zdravstveno stanje članov družine, težja invalidnost prosilca ali družinskega člana, poklicne bolezni itd.;

d) delovna doba v DO LIP Bled;

e) udeležba v NOV ali internacija;

f) čas čakanja na stanovanje;

g) višina finančne udeležbe druge DO.

18. člen

V predhodnem členu opredeljena merila za dodeljevanje stanovanj kvantitativno vrednoti naslednja točkovna lestvica:

a) stanovanjske razmere točke

1. prosilec je brez stanovanja 100 (stanuje ločeno od svoje

družine in nima pogodbe, da bi živel skupaj, živi v neustreznem provizoriju ali zgradbi, ki ni označena kot stanovanjski objekt)

2. prosilec nima lastnega stanovanja (podnajemnik, stanuje s starši oz. sorodniki, sostanovalsko razmerje oz. skupno gospodinjstvo) 50

3. stanovanjska površina na enega člana gospodinjstva točke

— do 5 m² 100

— od 5—7 m² 80

— od 7—9 m² 60

— od 9—11 m² 40

— od 11—13 m² 20

— od 13—15 m² 10

— nad 15 m² 0

4. hiša je iz slabega gradiva (barake, starejši stanovanjski objekti) 5—10

5. podstrešno 5

6. kletno 5

7. senčno 3

8. vlažno

a) popolno 10

b) delno 5

9. slaba kakovost oken — vrat (po 2 točki) 4

10. neizolirana tla (cement, opeka, trohnel pod ali zemlja) 5

11. ogrevanje prostorov ni možno ali se težko ogrevajo 5—10

12. stanovanje brez kuhinje 10

13. skupno gospodinjstvo 5

14. stanovanje brez kopalnice 10

15. souporaba kopalnice 5

(se točkuje, če uporabniki niso družinski člani)

16. brez vodovodne napeljave v stanovanju 5

17. skupna vodovodna napeljava izven zgradbe 10

18. souporaba stranišča (se točkuje, če uporabniki niso družinski člani) 10

19. stanovanje brez kleti, drvarnice (po 2 točki)	4
20. otroci in starši koristijo isti spalni prostor	15
b) socialne razmere v družini	
1. število članov skupnega gospodinjstva za vsakega člana po	5
2. mati samohranilka oz. oče samohranilec	10
3. socialno stanje ali socialna ogroženost prosilcev ali članov njegove družine	15
Šteje se, da je prosilec oz. njegova družina socialno ogrožena, če povprečni dohodek na člana družine ne dosega 50 % republiškega povprečnega dohodka v preteklem letu.	
c) zdravstvene razmere v družini	točke
1. družinski člani z motnjami v duševnem ali v telesnem razvoju	20
2. invalidnost družinskih članov (delovni, vojni, mirodobni)	
— invalidnost I. kategorije	30
— invalidnost II. in III. kategorije	20
3. telesna okvara do 40 %	10
telesna okvara do 70 %	20
telesna okvara nad 70 % (v primeru, ko obstajata dve vrsti invalidnosti, se upošteva ugodnejše število točk)	30
d) udeležba v NOB ali internacija	
od 1941 do 1945	40
od 1942 do 1945	30
od 1943 do 1945	20
od 1944 do 1945	10
e) delovna doba pri LIPU za vsako leto po 5 točk	
f) čas čakanja na stanovanje	
do enega leta	1
do dve leti	4
do tri leta	9
do štiri leta	16
do 5 let	25
g) upoštevanje višine finančne soudeležbe drugih delovnih organizacij	

Število pridobljenih točk je odvisno od odstotka finančne soudeležbe delovne organizacije, v kateri je zaposlen zakonec prosilca (za vsak odstotek finančne udeležbe k vrednosti stanovanja se prizna po 2 točki). Prosilec je dolžan k vlogi priložiti potrdilo DO za sofinansiranje.

Kadar sta oba zakonca zaposlena v LIPU Bled, se šteje, da zakoncu prosilca pripadajo točke za višino 50 % soudeležbe druge DO.

3. Kvantitativno vrednotenje osnovnih meril

19. člen

Veljavni stanovanjski standardi so največ do:

1. samski osebi pripada stanovanjska površina do 32 kv. m,
2. dvema osebama pripada do 45 kv. m,
3. trem osebam pripada do 58 kv. m,
4. štirim osebam pripada do 70 kv. metrov.

Za vsakega nadaljnjega družinskega člana se pripadajoča stanovanjska površina poveča največ do 15 kv. m.

Odstopanje od teh standardov je možno navzdol, če gre za sporazumno zamenjavo stanovanja oz. če prosilec to sam želi in to pisмено izjavi, oz. v izjemnih primerih navzgor, ko razmere v družini narekujejo odstopanje od gornjih normativov (n.pr. tri generacije v družini, bolezen, ki terja trajno nego in podobno), o čemer odloča odbor za organizacijo, kadre in stanovanja.

20. člen

Za uporabnika stanovanja se štejejo imetniki stanovanjske pravice in naslednje osebe, ki z njim stalno stanujejo:

zakonec, otroci, posvojenci, starši imetnika stanovanjske pravice in njegovega zakonca in tisti, ki jih je imetnik stanovanjske pravice dolžan preživljati po zakonu.

Za družinskega člana starostnih in družinskih upokojencev se šteje samo zakonec upravičenca in otroci, ki jih je prosilec dolžan vzdrževati po zakonu in imajo skupno bivališče.

21. člen

Socialne razmere in zdravstveno stanje v družini prosilca se ugotavlja na podlagi potrditel pristojnih služb.

22. člen

Pri vrednotenju prosilcev, ko oba zakonca združujeta delo pri LIPu Bled, se upoštevajo osnovna merila iz 17. člena in sicer točki d) in e) kot seštevek vsakega posameznika, če ima za to podane osnove.

Navedeno velja tudi za starše prosilcev, kadar je nedvoumno dokazano, da gre za skupno razrešitev stanovanjskega vprašanja, za kar morajo prizadeti podati ustrezno pismo izjavo.

4. Postopki in vrstni red

23. člen

Odbor za organizacijo, kadre in stanovanja sestavi vsako leto enotni predlog vrstnega reda (prednostne liste) prosilcev v DO in ga objavi v Glasilu LIPa Bled.

24. člen

Reševanje prosilcev za pridobitev ali menjavo stanovanja se izvaja po sprejetem vrstnem redu. Vrstni red (prednostna lista) prosilcev se sestavi vsako leto v prvem tromesečju. Sprejeti vrstni red ima veljavnost vse do sprejetja novega vrstnega reda za naslednje leto. V času veljavnosti se vrstni red ne more menjati.

25. člen

Pravico do uvrstitve v vrstni red za pridobitev oz. zamenjavo stanovanja uveljavi upravičenec s pismo vlogo in potrebno dokumentacijo, ki jo mora posredovati splošnemu sektorju LIPa Bled, najkasneje do 31. dec. tekočega leta, za uvrstitve v vrstni red za prihodnje leto. Skupaj

z vlogo za dodelitev stanovanja je delavec dolžan podati izjavo, da je seznanjen s pravilnikom in da bo plačal s tem pravilnikom predvideno soudeležbo.

26. člen

Že uvrščeni upravičenec v vrstni red, kateremu so se v tekočem letu razmere bistveno spremenile, ima pravico, da nastale spremembe uveljavi do 31. 12. v letu.

Utemeljene spremembe (porast družine, nastala invalidnost, bolezen itd.), se dopolnilno ovrednotijo.

Spremembe upravičencev do stanovanja, ki izhajajo iz delovne dobe prosilca oz. zakonca ali iz časa čakanja na stanovanje, se letno po vrednosti dopolnjujejo.

27. člen

Na tako objavljen predlog imajo pravico podati pripombe vsi delavci LIPa Bled in sindikalne organizacije. Pripombe v pisni obliki zbira odbor za organizacijo, kadre in stanovanja v 15. dneh po objavi.

28. člen

Na podlagi zbranih pripomb odbor za organizacijo, kadre in stanovanja predlaga vrstni red prosilcev, ki ga potrdijo oz. sprejmejo delavski svet TO in DSSS.

29. člen

Sprejeti vrstni red mora odbor za organizacijo, kadre in stanovanja dosledno upoštevati pri razreševanju oz. dodeljevanju stanovanj, pri čemer pa mora upoštevati tudi lociranost razpoložljivih stanovanj, kakor tudi zdravstveno stanje prosilca in njegovih družinskih članov.

30. člen

Sestavni del vsakoletne dopolnitve vrstnega reda je tudi črtanje iz vrstnega reda. Črta se:

- vse rešene prosilce, ki so pridobili stanovanje od LIPa Bled,
- vse rešene prosilce, ki so pridobili stanovanje iz naslove družbe-

ne pomoči, za katere se ne zahteva rešitev LIPa Bled,

— vse prosilce, ki so si sami rešili stanovanjsko vprašanje.

VL SOUDELEŽBA ZA PRIDOBITEV STANOVANJSKE PRAVICE

1. Soudeležba

31. člen

Delavci DO so sporazumni, da za pospešeno reševanje stanovanjskih vprašanj zaposlenih prispevajo svoj delež kot soudeležbo lastnih sredstev za pridobitev stanovanjske pravice na družbenem stanovanju.

Soudeležba temelji na načelu solidarnosti hitrejšega reševanja stano-

vanjskih vprašanj delavcev LIPa Bled in je odvisna od vrednosti stanovanja in socialnega statusa prosilca oz. njegove družine.

32. člen

Delavec, prosilec za stanovanje, na katerem ima LIP Bled razpolagalno pravico, je za pridobitev stanovanjske pravice dolžan plačati soudeležbo, določeno s tem pravilnikom. Soudeležba znaša do 20% vrednosti stanovanja, v katerega se delavec vseli. Višina soudeležbe je odvisna od skupnega povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člana, izraženega v odstotku na povprečni mesečni osebni dohodek v SRS v preteklem letu, in sicer:

mesečni OD na člana družine v procentu proti povprečnemu mesečnemu OD v SRS v pret. l.		udeležba prosilca na nabavno vrednost stanovanja
za družine z dvema ali več člani	za samske del.	%
do 20	do 35	brez udeležbe
nad 20 do 25	nad 35 do 40	1
nad 25 do 30	nad 40 do 45	2
nad 30 do 35	nad 45 do 50	3
nad 35 do 40	nad 50 do 55	4
nad 40 do 45	nad 55 do 60	5
nad 45 do 50	nad 60 do 65	6
nad 50 do 55	nad 65 do 70	7
nad 55 do 60	nad 70 do 75	8
nad 60 do 65	nad 75 do 80	9
nad 65 do 70	nad 80 do 85	10
nad 70 do 75	nad 85 do 90	11
nad 75 do 80	nad 90 do 95	12
nad 80 do 85	nad 95 do 100	13
nad 85 do 90	nad 100 do 105	14
nad 90 do 95	nad 105 do 110	16
nad 95 do 100	nad 110 do 115	18
nad 100	nad 115	20

Delavci bodo vplačali sredstva lastne udeležbe v sklad skupne porabe DO.

33. člen

V primerih, kadar upravičenec za pridobitev stanovanjske pravice iz

neutemeljenih razlogov odkloni ali ne plača soudeležbe, izgubi pravico do pridobitve stanovanja LIPa Bled.

Pravice do dodelitve stanovanja pa prosilec ne izgubi v izjemnih primerih, kadar so nastopili objektivni začasni ali stalni razlogi materialne-

ga ali socialnega stanja v družini. V teh primerih odbor za organizacijo, kadre in stanovanja presodi razloge za odložitve obveznosti oz. za oprostitev soudeležbe, izdelava predlog z obrazložitvijo in ga da v obravnavo in sklepanje DS TO.

34. člen

Soudeležbo so dolžni vplačati tudi tisti delavci, ki se selijo iz manjšega v večje stanovanje.

V primerih zamenjave se za izračun vrednosti za soudeležbo upošteva kvadratura razlika med enim in drugim stanovanjem.

35. člen

Kadar se delavcu LIPa Bled dodeli stanovanje iz sredstev družbene pomoči (solidarnostno stanovanje) pa delavec ne more plačati predpisane soudeležbe, lahko delavski svet DO na predlog odbora za organizacijo, kadre in stanovanja odobri delavcu, ki je socialno ogrožen, kratkoročno posojilo, največ do višine 50% soudeležbe.

Delavec začne odplačevati posojilo tri mesece po dodelitvi posojila in sicer tako, da vsako leto odplača 20% odobrenega posojila s 4% obrestmi.

Šteje se, da je delavec socialno ogrožen, če so podani pogoji iz 18. člena tega samoupravnega sporazuma.

2. Vračilo soudeležbe

36. člen

Vplačana soudeležba se vrne delavcu po 10 letih v enkratnem znesku s 3% obrestmi iz sklada skupne porabe.

37. člen

Če delavec, nosilec pravice do stanovanja LIPa Bled, le-to po zakonu o stanovanjskih razmerjih izgubi, se mu ob izselitvi soudeležba vrne v enkratnem znesku.

VII. DODELITEV STANOVANJA

28. člen

Na podlagi vrstnega reda in sklepa odbora se upravičencu izstavi odločba o dodelitvi stanovanjske pravice na stanovanju.

Odbor za organizacijo, kadre in stanovanja naj bi praviloma sprejel sklep o dodelitvi stanovanja vsaj dva meseca pred predvideno vselitvijo. Iz sklepa mora biti razvidno, katero oz. kakšno stanovanje se posameznemu prosilcu dodeljuje.

VIII. ODPOVED STANOVANJSKE POGODBE

39. člen

Delavcu, imetniku stanovanjske pravice stanovanja LIP Bled se odpove stanovanjska pogodba, ko mu preneha delovno razmerje po lastni izjavi (razen v primeru upokojitve) ali zaradi obsodbe za kaznivo dejanje na kazen, ki ima po samem zakonu za posledico izgubo lastnosti delavca v DO ali zaradi hujše kršitve delovne obveznosti, ki ima za posledico izključitev iz DO.

Če imetnik stanovanjske pravice zaradi prenehanja delovnega razmerja sam ne izprazni stanovanja, se mu po sodni poti odpove pogodba v roku treh mesecev.

Imetniku stanovanjske pravice ni mogoče odpovedati stanovanja, če ima že dopolnjeno 10-letno delovno dobo in od tega pet let neprekinjeno v DO LIP Bled.

IX. DODELJEVANJE STANOVANJSKIH POSOJIL

40. člen

Stanovanjska posojila se dodeljujejo z namenom, da se pospešeno rešujejo stanovanjska vprašanja delavcev LIP Bled.

Stanovanjska posojila lahko dobijo delavci po tem samoupravnem sporazumu za:

1. nakup stanovanja,
2. gradnjo stanovanjske hiše,
3. rekonstrukcijo obstoječega stanovanja ali stanovanjske hiše s pogojem, da se s tem poveča za družino potrebna stanovanjska površina ali pridobi stanovanje ali da se izboljša stanovanje v skladu z zahtevami stanovanjskega standarda.

Pravico do stanovanjskega posojila imajo vsi delavci, ki združujejo svoje delo za nedoločen čas v eni od TO oz. DSSS. To velja tudi za zakonce oz. druge člane ožje družine, ki so zaposleni v DO in skupno rešujejo svoj stanovanjski problem.

41. člen

DS DO določi vsako leto višino sredstev, namenjenih za posojila, v odvisnosti od razpoložljivih sredstev in prosilcev, v skladu z družbenim dogovorom.

42. člen

1. Kriteriji za dodeljevanje stanovanjskih posojil delavcem so:

a) stanovanjske razmere

— prosilci brez stanovanja ali z neprimernim stanovanjem (barake, kleti itd.),

— sstanovalci ali podnajemniki,

— prosilci z neustreznim stanovanjem glede na velikost, kakovost ali nefunkcionalnost;

b) — da prosilci namensko varčujejo za stanovanje oz. stanovanjsko hišo,

— da varčujejo za rekonstrukcijo stanovanja oz. stanovanjske hiše v osebni lasti, pri čemer zagotavljajo, da je njih lastna udeležba najmanj 20% vrednosti standardnega stanovanja oz. 20% predračunske vrednosti rekonstrukcije,

— ali da imajo stanovanjsko hišo že v dokončani II. fazi izgradnje oz.

najmanj zagotovljen gradbeni material do vključno III. faze izgradnje;

— osebni dohodek na člana družine oz. materialni položaj prosilca in njegove družine, pri čemer se presoja celovito materialno denarne sposobnosti pridobitve stanovanja v osebni lasti;

c) zdravstveno stanje v družini, kjer teže kronične bolezni ali invalidnost člana družine narekujejo pridobitev ali obnovo stanovanja v osebni lasti;

d) sprostitev stanovanja LIP Bled v interesu DO;

e) delovna doba v DO.

43. člen

Merila vrednotenja kriterijev za pridobitev stanovanjskega posojila so sestavni del tega samoupravnega sporazuma.

a) **Stanovanjske razmere**

1. prosilec je brez stanovanja ali v neprimernem stanovanju (barake, kleti) 100 točk

2. stanuje kot sstanovalec ali podnajemnik 80 točk

3. imaglede gradbeno-sanitarnih pogojev neustrezno stanovanje 60 točk.

b) **Namensko varčevanje za nakup stanovanja oziroma za gradnjo hiše**

Število točk iz naslova namenskega varčevanja je odvisno od povprečnega mesečnega osebnega dohodka na člana družine, izražene ga v odstotku na povprečni mesečni OD v SRS v letu pred odobritvijo posojila, kakor tudi od prosilčeve lastne udeležbe, izražene v odstotku od cene trosobnega standardnega stanovanja oz. predračunske vrednosti rekonstrukcije, kar je razvidno iz naslednje tabele:

doh. na čl. družine v %		% lastne udeležbe				
		20 %	30 %	40 %	50 %	nad 50
do 40 %	točk	40	50	60	80	100
od 40 do 50 %		35	45	55	75	95
od 50 do 60 %		30	40	50	70	90
od 60 do 70 %		25	35	45	65	85
od 70 do 80 %		20	30	40	60	80
od 80 do 90 %		15	25	35	55	75
nad 90 %		10	20	30	50	70

Za lastno udeležbo se štejeta tudi namensko privarčevani denar in posojilo, ki ga dobi delavec na podlagi namenskega varčevanja v banki.

Šteje se, da je:

- dokončana II. faza izgradnje (zemeljska dela in kletna plošča) 20 %
- material do vključno III. faze 40 %
- dokončana III. faza (streha) 50 %
- material za IV. fazo (vrata, okna) nad 50 %

c) Zdravstveno stanje družine

1. bolezen, ki je težje ozdravljiva zaradi neustreznih razmer 20 točk

2. družinski člani z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju 20 točk

3. invalidnost družinskih članov (delovni, vojni, mirodobni)

— invalidnost I. kategorije 30 točk

— invalidnost II. kategorija 20 točk

4. telesna okvara do 40 % 10 točk

telesna okvara do 70 % 20 točk

telesna okvara nad 70 % 30 točk

(v primeru, ko obstojata dve vrsti invalidnosti, se upošteva ugodnejše število točk).

d) Prosilec sprosti stanovanje DO 100 točk

e) Delovna doba

za vsako leto v DO po 5 točk

2. Postopek za pridobitev stanovanjskega posojila

44. člen

Najkasneje do 20. 3. vsako leto odbor za organizacijo, kadre in stanovanja javno v Glasilu LIPa Bled razpiše stanovanjsko posojilo za reševanje stanovanjskih vprašanj v zasebni lasti.

Razpis stanovanjskih posojil mora vsebovati:

1. skupno razpisano višino namenjenih sredstev za stanovanjska posojila,

2. odplačilne pogoje z omejenim rokom vračila posojila do 20 let in minimalno obrestno mero, ki velja v času razpisa,

3. zahtevo o dokazilih lastne finančne ali materialne udeležbe, ki ne sme biti nižja od 20 % vredn. standard. trosob. stan. oz. 20 % predračun. vredn. rekonstrukcij,

4. razpisni rok za prijave, ki ne sme biti krajši od 15 dni,

5. ostala pojasnila odbora za organizacijo, kadre in stanovanja.

45. člen

Po preteku razpisa stanovanjskega posojila se preveri dokazno gradivo prosilcev za posojilo. Posebna tričlanska komisija, ki jo imenuje odbor za organizacijo, kadre in stanovanja, ogleda objekte in preveri resničnost navedb prosilcev ter poda odboru ustrezno poročilo.

Odbor za organizacijo, kadre in stanovanja mora o dodelitvi posojil sklepati najkasneje v roku 30 dni po preteku razpisa. Sklepi o dodelitvi stanovanjskih posojil se objavijo na oglasnih deskah TO in DSSS ter vročijo vsem prosilcem s pojasnilom in rokom možnosti prigovora na DS TO oz. DS DSSS.

46. člen

Stanovanjsko posojilo se dodeljuje tako, da se razpisana višina sredstev, od katerih se predhodno izločijo sredstva za posojila delavcem, ki kupujejo stanovanja, razdeli s seštevkom točk, nato pa se za vsakega prosilca posebej število točk pomnoži z vrednostjo točke. Če tako izračunana višina posojila preseže kvoto, se posojilo prosilcu dodeli le do kvote.

Maksimalna višina kvote predstavlja vsoto štiriindvajsetih mesečnih povprečnih neto OD SRS iz preteklega leta.

Še pred razpisom posojila odbor za organizacijo, kadre in stanovanja ugotovi potrebna sredstva za dodelitev posojil prosilcev iz preteklega leta, ki niso dobili posojila do za-prošene vsote oz. kvote v skladu s 47 členom tega sporazuma in šele nato razpiše stanovanjska posojila za preostala sredstva.

47. člen

Delavec, ki mu je bilo dodeljeno posojilo v manjšem znesku kot je bila določena kvota v tem obdobju, lahko neizkoriščen odstotek tedanje kvote izkoristi v enakem odstotku kvote, ki velja v času, ko zaprosi za razliko posojila.

48. člen

Za nakup stanovanja se lahko kvota stanovanjskega posojila poveča za do 50%, posojilo pa se prosilcem dodeli v celoti, za adaptacijo pa se lahko kvota stanovanjskega posojila glede na obseg del zmanjša za do 50%.

3. Posojilna pogodba in vračanje posojila

49. člen

Po končanem postopku odločanja o dodelitvi stanovanjskih posojil se z vsemi posojilojemalci sklenejo ustrezne pogodbe z navedbo vseh obveznosti posojilodajalca in posojilojemalca. Odobreno posojilo za tekoče leto ni možno prenesti v naslednje leto, razen, če nastopijo objektivni razlogi, kar se mora regulirati z dopolnilno pogodbo (aneksom).

Posojilo se sme koristiti samo namensko.

Posojilna pogodba mora vsebovati način zavarovanja vračila posojila, višino in čas vračanja, pogoje vrnitve posojila za primere, če delavec odpove delovno razmerje po lastni želji ali krivdi.

Pričetek rednega odplačevanja posojila se prične po preteku 24 mesecev po prejemu posojila.

50. člen

V posebnih primerih, ko ima posojilojemalec stanovanjsko pravico na stanovanju, ki je last LIPa Bled, se z dodelitvijo posojila obveže, da to stanovanje izprazni in ga da na razpolago DO najkasneje v petih letih po prejemu posojila.

51. člen

Nenamensko koriščenje stanovanjskega posojila ali drugačna zloraba se smatra za kaznivo dejanje. Posojilojemalec — kršitelj je v teh primerih dolžan vrniti celotni znesek posojila z vsemi pripadki. V kolikor v odločbi navedenem roku tega ne izvede, se zoper kršitelja vloži tožba pri pristojnem sodišču.

Ugotovitveni sklep in rok vrnitve prejetega posojila sprejme odbor za organizacijo, kadre in stanovanja.

Posojilojemalec, kateremu je delovno razmerje v DO prenehalo po lastni želji ali zaradi obsodbe za kaznivo dejanje na kazen, ki ima po samem zakonu za posledico prenehanje delovnega razmerja ali zaradi hujše kršitve delovne obveznosti, ki ima za posledico izključitev iz DO, mora takoj po prenehanju delovnega razmerja vrniti celotni znesek z vsemi pripadki.

V kolikor to ne stori po preteku treh mesecev od prenehanja delovnega razmerja, DO zahteva plačilo po sodni poti.

52. člen

V izjemnih primerih lahko DO in delavec dogovorita tudi drugačen način odplačevanja posojila, vendar tako, da delavec odplača vsako leto najmanj 20% preostanka posojila s 6% obrestno mero.

X. VARSTVO PRAVIC

53. člen

Na vrstni red, sklep ali izdano odločbo oz. obvestilo, ki je nasprotno z določili zakona o stanovanjskih razmerjih ali navedenega samoupravnega sporazuma ima prizadeti delavec pravico do zahteve varstva pravice.

Zahtevo za varstvo pravic mora delavec vložiti v 30 dneh od prejema pismenega odpravka sklepa. Zahteva se vloži pismeno ali ustno na zapisnik v splošnem oddelku TO oz. DSSS, kjer je delavec zaposlen.

Delavski svet pristojne temeljne organizacije oz. DSSS mora o delavčevi zahtevi odločiti v roku 30 dni od dneva, ko je bila zahteva vložena. Pred odločitvijo o zahtevku mora dobiti mnenje osnovne organizacije sindikata, katere član je delavec.

Sklep delavskega sveta je dokončen.

XI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

54. člen

Pravice in dolžnosti stanovalcev, ki stanujejo v stanovanjih, na katerih

ima razpolagalno pravico LIP Bled, so enake pravicam in dolžnostim stanovalcev, določenih v zakonu o stanovanjskih razmerjih in samoupravne stanovanjske skupnosti v občini.

55. člen

Samoupravni sporazum je sprejet, ko ga po predhodni javni obravnavi sprejmejo delavci vsake posamezne TO in DSSS na referendumu z večino glasov vseh zaposlenih.

Samoupravni sporazum stopi v veljavo osmi dan po sprejemu ugotovitvenega sklepa DS DO.

56. člen

Za uveljavitev sprememb ali dopolnitev samoupravnega sporazuma velja enak postopek kot za sprejem.

Predlog za spremembo ali dopolnitev le-tega lahko poda sindikalna organizacija, DS DO, DS TO ali odbor za organizacijo, kadre in stanovanja.

57. člen

Z dnem, ko začne veljati ta samoupravni sporazum, preneha veljavnost sedanjemu samoupravnemu sporazumu, katerega je sprejel DS DO 17. 5. 1976.

BELEŽKE:

prejela delegata TO GUS, izmenjen je tudi za delegata v skupščini Krajevne skupnosti Podnan.

V naši TO še ni dolgo zapošlen, zato mu delo v samoupravnih organih še ni dobro znano. Delo v sindikatu je zahtevno, saj sindikat delavcev zagotavlja uveljavljanje družbenoekonomskih ter drugih samoupravnih pravic, da lahko odloča o vseh vprašanjih svojega družbenoekonomskega položaja.

V TO imenuje
Metka Por

Metka Por se je rodila 22.12. 1959 in se je po končani srednji ekonomski šoli, leta 1978 takoj zaposlila kot prodajalka v poslovalnici Retica. Kljub temu, da je še zelo mlada, je v kratkem času in z veliko prizadevnostjo osvojila dela in naloge tako na svojem delovnem mestu kot tudi dela na drugih delovnih mestih, tako da uspešno nadomešča ostale delavke. Je član ZK in aktivna delavka v samoupravnih organih.

Vloga sindikalne organizacije je zelo pomembna. V našem dvočlenem mandatu podobni smo si začeli sodelovati pri nalogah, na katere moramo biti posebej pozorni. Želimo si, da bi program dela čimbolj približali delovnim ljudem, saj so nam zaupali vodenje sindikalne organizacije v DSSS.

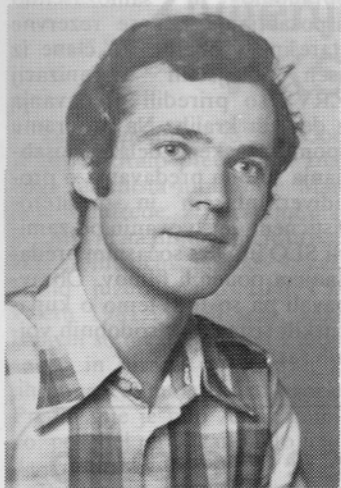
Posebej se moramo angažirati na področjih, kjer v preteklosti sindikat ni imel toliko možnosti delovanja. Moramo spremljati in sodelovati pri planu za izvoz ter proizvodnih programih, kadrovski politiki, organiziranem oddihu delavcev, pri prehrani in delitvi regresa, pri združevanju sredstev in investicijah.

Da pa bi bilo naše delo uspešno, je potrebno sodelovanje in pomoč od vsega kolektiva. Samo s skupnim — kolektivnim delom se dosegajo dobri rezultati dela.

Predsedniki osnovnih organizacij ZSS

PREDSEDNIK KOOS LIP BLED Miran Mozetič

Miran izhaja iz delavske primorske družine, rodil se je 2. 10. 1949 v Dornberku pri Novi Gorici. Po končani osemletki se je vpisal na gimnazijo. V Ljubljani je doštudiral in diplomiral na Fakulteti za arhitekturo — gradbeno smer. V času študija se je posvetil svojemu konjičku — glasbi. Kot pripravnik se je zaposlil pri Skupščini mesta Ljubljane, kjer je že deloval pri IO OOZS.

Pot ga je zanesla v gorenjske kraje, 1978. leta je sklenil delovno razmerje v naši delovni organizaciji, v DSSS. Njegove naloge so v PRB — projektant za opazarstvo in iso-span. Že po dobrem letu je sprejel delo predsednika konference OOS za DO. Ob pomoči članov konference in kontinuiranem delu je bilo dvoletno mandatno obdobje uspešno. Zaradi neugodne gospodarske situacije pa je bilo tudi zahtevno. Politično ozračje je bilo precej razgibano, delo sindikata je bilo zelo natrpano. Morda je prav tu najti vzrok, da niso bili doseženi vidnejši rezultati. Razveseljiv pa je občutek, da se vedno večje število delavcev zaveda, da so vsi odgovorni za gospodarjenje.

Organizacijsko pa se je KOOS okrepila, saj so vpeljeni trije sveti: za socialno politiko in družbeni standard, za kulturo in šport z rekreacijo. Ti sveti bodo še kako pomembni za prihodnje obdobje.

Miran nam je povedal, kako si predstavlja delo, program in naloge v tem mandatnem obdobju:

»Naš delovni program je zelo obsežen in vključuje uresničevanje gospodarske stabilizacije, sprotno spremljanje rezultatov gospodarjenja, iskanje še ustrežnejših meril za delitev po delu, socialni položaj in standard delavcev, izraba prostega časa itd., ne nazadnje pa krepitev inventivne dejavnosti in delovne zavesti. Prizadevali si bomo, da bo postal naš moto: vsak delavec-inovator. Stremeti moramo za tem, da bo vsak na svojem delovnem mestu skušal izboljšati razmere ter povečati produktivnost in kvaliteto.

Vsakdo naj bi se zavedal, da prihajamo na delo kot ustvarjalci za nekaj novega in boljšega. Pri tem pa si bomo prizadevali, da si bomo naše delovno okolje ustvarili prijetnejše in lepše.

Zavedati se moramo, da življenjski standard v naši domovini v preteklem obdobju ni bil na trdih nogah, ustvarjali smo ga na račun visoke inflacije.

Upajmo, da bomo v prihodnjem še več naredili v tej smeri, da sindikat postane resnično

pravi in povsem enako ustvarjalno sodeluje z ostalimi gospodarsko, samoupravno in političnimi dejavniki v naši delovni organizaciji.«

v TO Tomaž Godec Anton Stare

Rojen je bil 1931. leta v Boh. Češnjici. V našem kolektivu se je zaposlil leta 1953, po odsluženju vojaške obveznosti, kot nekvalificiran delavec v lesni stroki. Opravljal je razna dela v neposredni proizvodnji. Ob delu je dokončal srednjo tehnično šolo lesne smeri, si pridobil ustrezno prakso in bil prerazporejen na dela in naloge vodje oddelka opažnih plošč, kasneje pa vodje oddelka pohištvo. Sedaj opravlja dela in naloge tehnologa I.

Tov. Stare je o vlogi sindikata povedal naslednje:

Smatram, da bi morala sindikalna organizacija kot največja družbenopolitična organizacija v TO

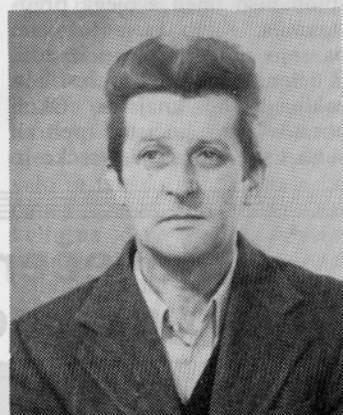
— sodelovati pri planiranju in tudi prispevati svoj delež za izvajanje plana,

— skrbeti za porast družbenega proizvoda in s tem skladno za porast OD,

— podpirati izvajanje sancijskih programov,

— tudi discipline in ravnanja z družbenimi sredstvi ne bi smela prezreti,

— stalen napredek na področju SLO in družbene samožaščite je dolžnost vseh in tudi sindikata.

Iz kratko naštetih smernic je razvidno, da je pomen sindikalne organizacije, v kateri smo vsi vključeni drugačen kot v ostalih deželah z drugačno družbeno ureditvijo.

Prav gotovo bo poleg navedenega treba poskrbeti tudi za rekreacijo, šport, kulturo in še kaj drugega, če bo seveda koristno in potrebno.

V TO REČICA Anton Kristan

Kristan Anton je bil rojen 26. 9. 1939. Ko je dokončal osnovno šolo, se je izučil za mizarja. Preden se je zaposlil v naši TO, je delal v Sori in Colorju v Medvodah. Že v prvih letih dela je bil zelo aktiven. Bil je predsednik mladine v omenjenih organizacijah. Sodeloval je v raznih mladinskih delovnih akcijah — brigadah po vsej Jugoslaviji. Leta 1972 se je zaposlil v naši delovni organizaciji, TO Rečica. Bil je član raznih SIS, SDK ter sindikalni organizaciji, zdaj pa je predsednik sindikata že drugo mandatno obdobje. V našem oddelku je začel delati kot mizar, uspešno je zaključil delovodsko šolo. Danes so njegove delovne naloge delovodje v od-

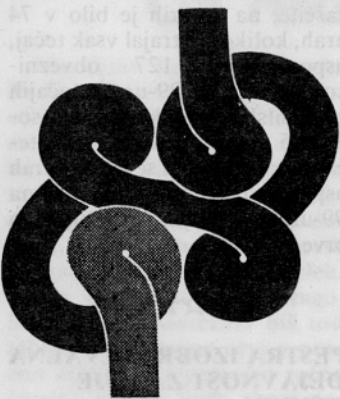
delku podbojev B 6. Je zelo aktiven kot predsednik OOS Rečica, poleg tega pa je tudi član KOOS DO in podpredsednik IO pri KOOS.

Letos je bil za praznik dela odlikovan s srebrnim znakom SR Slovenije.

Ko smo ga vprašali, kakšna je vloga sindikata v naši TO, je povedal, da sindikat dobiva vse večjo vlogo. Sindikalno delo mora biti namenjeno odločanju v delovni organizaciji, obveščanju in odločanju pri investicijah, delitvi dohodka in drugih odločanjih v DO in TO.

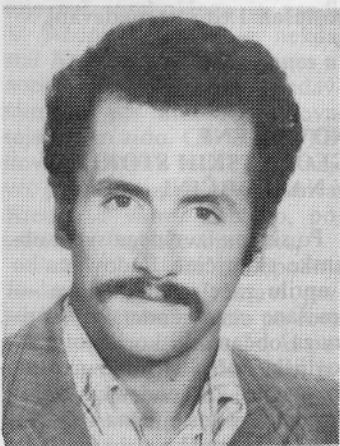
Na vprašanje, kakšna je vloga in naloga predsednika, pa pravi, da je dosti odgovorna in hkrati častna, saj so mu delavci zaupali vodenje sindikata.

Jasne so bile njegove besede: »Prizadeval si bom, da bom naloge, ki smo si jih zadali na občenem zboru uresničevali v dobrobit članstva in splošno družbeno korist. Zavedam pa se, da vseh nalog sam ne bom mogel uresničiti. S pomočjo vsega IO OOS Rečica ter v sodelovanju z vsemi člani kolektiva bo to uresničeno. Več bomo morali vsi skupaj storiti za boljše počutje delavca na področju športne, kulturne in drugih dejavnosti.

v TO Mojstrana Janko Pintar

Rodil se je 12. junija 1956 v Kranjski gori. Osnovno šolo je končal leta 1971, nakar se je izučil za elektromehanika. Nato je končal tudi šolo za strojevodje pri ŽTP v Ljubljani, ker je delal do leta 1978. Zaradi velike oddaljenosti pa je delovno razmerje prekinil in se zaposlil v

LIP Bled, TO Mojstrana kot vzdrževalec — električar.

Takoj se je vključil v samoupravne organe in že leta 1981 bil izvoljen za predsednika OO ZSMS. Organiziranih je bilo več prostovoljnih mladinskih akcij, pri katerih je vedno tudi sam sodeloval. Glede na veliko aktivnost pa je bil predlagan in izvoljen za predsednika OO sindikata TO Mojstrana.

Kako gledaš kot predsednik osnovne organizacije sindikata TO Mojstrana na krizno situacijo?

Vsekakor je OOS tista množična sila, ki mora spremljati in biti seznanjena z vsemi dogodki, ki se dogajajo doma in v svetu. Krizno obdobje, v katero prihajamo, bo vsekakor pustilo določene posledice. Sočasno se poraja tudi brezposelnost in to bo na mlade vplivalo zelo negativno. Na vsak način bomo morali vložiti vse sile, da bomo premostili težave, v kakršnih smo sedaj. Zelo me skrbi, ker se je prodaja naših izdelkov zmanjšala, kar se bo odražalo tudi pri osebnih dohodkih. Spoprijeti se bomo morali prav vsi — v neposredni in posredni proizvodnji. Vsi upamo, da bodo sodelavci v prodaji vložili vse napore, da se zaloge izdelkov ne bodo kopičile.

V TO Podnart Joža Razpet

Joža Razpet, rojen 4. 3. 1951 v Ljubljani se je leta 1979 zaposlil v naši TO kot izučeni tesar. Najprej je opravljal dela in naloge skladiščnega delavca, sedaj pa že nekaj časa dela na cepilni tračni žagi 1500. V prejšnjem mandatnem obdobju je bil v IO OOS predsednik nadzornega odbora, letos pa mu je bila zaupana naloga predsednika IO OOS. Izvoljen je tudi za delegata v skupščino Krajevne skupnosti Podnart.

V naši TO še ni dolgo zaposlen, zato mu delo v samoupravnih organih še ni dobro znano. Delo v sindikatu je zahtevno, saj sindikat delavcu zagotavlja uveljavljanje družbenoekonomskih ter drugih samoupravnih pravic, da lahko odloča o vseh vprašanjih svojega družbenoekonomskega položaja.

V TO trgovina Metka Por

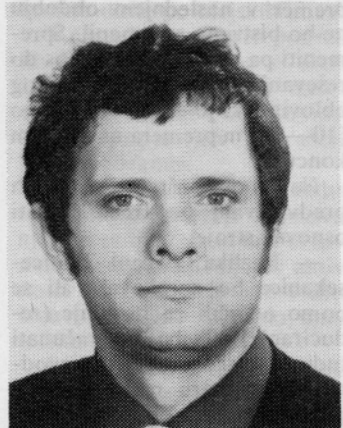

Metka Por se je rodila 22. 2. 1959 in se je po končani srednji ekonomski šoli, leta 1978 takoj zaposlila kot prodajalka v poslovalnici Rečica. Kljub temu, da je še zelo mlada, je v kratkem času in z veliko prizadevnostjo osvojila dela in naloge tako na svojem delovnem mestu kot tudi dela na drugih delovnih mestih, tako da uspešno nadomešča ostale delavke. Je član ZK in aktivna delavka v samoupravnih organih.

Pri delu predsednica OOZS TO Trgovina vidi veliko težav predvsem zaradi vedno težje gospodarske situacije, ki nujno poraja tudi probleme, ki jih je sindikat kot množična organizacija dolžna reševati. Poleg tega pa predstavlja dodatno težavo še dislociranost ostalih dveh poslovalnic, ko se zaposleni srečajo enkrat do dvakrat na leto, problemi, s katerimi se srečujejo, pa so specifični od kraja do kraja.

Smatra, da bi moralo biti predvsem delo delegacij bolj uspešno kot je bilo do sedaj, ker le tako bodo delavci resnično razpolagali z rezultati svojega dela. Želi si boljše sodelovanje znotraj TO kot tudi med TO in DSSS v celotni DO LIP Bled.

v DSSS Ivo Mašič

Rojen je bil 20. 8. 1946 v Varaždinu. V naši delovni organizaciji je združil delo leta 1974 kot programer v AOP. Predsednik OOS DSSS je bil že v obdobju 1976—1979. Je družbeno politično aktiven.

Na vprašanje kakšno vlogo ima sindikat v tem času, je odgovoril:

Vloga sindikalne organizacije je zelo pomembna. V našem dveletnem mandatnem obdobju smo si začrtali smernice dela in naloge, na katere moramo biti posebej pozorni. Želimo si, da bi program dela čimbolj približal delovnim ljudem, saj so nam zaupali vodenje sindikalne organizacije v DSSS.

Posebej se moramo angažirati na področjih, kjer v preteklosti sindikat ni imel toliko možnosti delovanja. Moramo spremljati in sodelovati pri planu za izvoz ter proizvodnih programih, kadrovski politiki, organiziranem oddihu delavcev, pri prehrani in delitvi regresa, pri združevanju sredstev in investicijah.

Da pa bi bilo naše delo uspešno, je potrebno sodelovanje in pomoč od vsega kolektiva. Šamo s skupnim — kolektivnim delom se dosega dobri rezultati dela.

Žagalnica v TO Rečica s silosom

(Nadaljevanje s 4. strani)

Rekonstrukcija žagalnice je predvidena v letih od 1984 dalje. Najbrž lahko predvidevamo, da se povprečni srednji premer v naslednjem obdobju ne bo bistveno spremenil. Spremeniti pa se bo moral odnos do reševanja problemov okrog oblovin, ki jo sedaj ne žagamo (10—16 cm premera na tanjšem koncu).

Na osnovi naštetih in drugih predvidevanj bo treba izbrati osnovne stroje:

— Razlika v ceni kratice-sekanice bo narekovala ali se bomo odločili za rezkanje (reduciranje). Treba bo računati tudi na poenostavitev proizvodnje. V primeru rezkanja se v pretoku znatno zmanjša obdelava in manipulacija z izpadom stranskih desk.

— Izbor takih kapacitet za možnost razžaganja vseh količin hlodov v eni izmeni.

— Izbor takih strojev za možnost opravljanja čimveč operacij na enem mestu z uporabo dosegljive elektronike.

— Smotno in pregledno vodenje in zbiranje našaganih sortimentov za možno sortacijo in pripravo za nadaljnjo obdelavo.

— Uvajanje sodobne obdelave na robnih, čelnih in mehanskih ugotavljanjem lisičavosti in avtomatskim nastav-

ljanjem žaginega lista na domeno odžaganje lisičavosti.

— Sodobno vkladanje desk za zračno ali umetno sušenje. Posodobitev izmere proizvodnje.

V TO Tomaž Godec Boh. Bistrica je bila žagalnica zgrajena takoj po vojni. Večkrat je že bila obnovljena. Rekonstrukcija žagalnice je predvidena od 1982 dalje.

V večini naj bi veljala ista načela kot v TO Rečica. Ker pa je v tej TO predvidena tudi koncentracija drobnejše hlodovine, bo treba reševati probleme tudi v tej smeri.

V TO Podnart je žagalnica najmlajša. Dograjena je bila leta 1968. Kasneje, v letu 1981 je bila nekoliko razširjena in v pomoč tračni žagi hlodarki sta začeli obratovati še večja in manjša tračna žaga cepilka.

Žagalnica bi se morala s sodobnejšimi rešitvami specializirati za posebne nareze iz smrekovine, predvsem pa za žaganje listavcev.

Žagalnice v Belci, na Lanco- vem in tudi druge bi morali posodobiti, na njih žagati vse leto ali pa jih opustiti.

Taka in drugačna razmišljanja nas bodo morala privedi do dobrih rešitev proizvodnje v žagalnicah v naslednjem obdobju.

Tand

Žagalnica v TO Podnart

Očiščevalna akcija na Bledu

Kot je vsako leto v navadi, je bila tudi letos aprila na Bledu akcija očistiti Bled z okolico. V to akcijo so se vključile delovne organizacije, ustanove in tudi vsi občani. Seznam vabljenih na sestanek tistih, ki morajo urediti svojo okolico, je bil res dolg. Tako so sodelovali Alpdom, Komunala Bled TVD Partizan, Svoboda, Gostinska šola ter drugi. Nekatere organizacije pa se vabilu niso odzvale. Morda so bile mnenja, da se čistoča kar sama od sebe vzdržuje.

V soboto, 17. aprila je akcija šla po vsem Bledu in okolici.

Znano je, da je Bled lani dosegel prvo mesto pri akciji Turistična izvidnica. Tudi letos bo urejeno turistično mesto pričakalo prve turiste. Od vsakega posebej pa je odvisna urejenost oziroma kolikšna je njegova srčna kultura in občutek za higieno. Če bo urejeno in čisto naše mesto Bled, bo vsak domači ali tuji gost z večjim veseljem občudoval ta biser Gorenjske. In ne nazadnje: vsak domačin se bo tudi bolje počutil, kajti v snažnem okolju je lepše živeti.

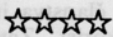
Vesna

Naloge krajevnih organizacij ZZB NOV v pripravi na akcijo NNNP 82

Na 1. seji novoizvoljene se-stave predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Radovljica 13. aprila so najprej obravnavali in potrdili predloge delegatov ZZB NOV v dvajsetih telesih občinske konference SZDL Radovljica. Radovljiške borbe bo v sedanjem mandatu zastopalo v SZDL kar 60 delegatov, ne računajoč delegatskega zastopstva v krajevnih organizacijah SZDL in drugih organov krajevnega samouprave.

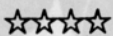
Na seji so se tudi domenili o nalogah borcev v letošnji, že tretji po vrsti, akciji NNNP. Od 3200 članov ZZB NOV v občini je po presoji predsedstva še najmanj 1500 takšnih, ki bodo lahko tako ali drugače neposredno sodelovali v akciji.

V tej akciji je potrebno zagotoviti neposredno vključevanje predvsem mladih, borci pa naj bi nudili strokovno pomoč in pomagali v organizacijskih vprašanjih. Kakšno naj bo sodelovanje in pomoč borcev, se bodo dogovorili v KK SZDL s krajevnimi odbori ZZB NOV. Predsedstvo je menilo, da kljub temu, da želimo bistveno pomladiti strukturo izvajalcev, ne bi smeli zdravi in sposobni borci stati ob strani, marveč naj bi tvorno prispevali k čimbolj uspešnem izvajanju akcije.

USPOSABLJANJE ENOT IN OBVEZNIKOV CIVILNE ZAŠČITE

Občinski štab civilne zaščite Radovljica je po programu usposabljanja enot in obveznikov v letu 1981 organiziral pet tečajev za splošne enote civilne zaščite, na katerih je bilo v 74 urah, kolikor je trajal vsak tečaj, usposobljeno 127 obveznikov. Na dveh 99-urnih tečajih za gasilske oddelke so usposobili 55 obveznikov, na dveh tečajih prve pomoči se je v 52 urah usposobilo 57 obveznikov in na 99-urnem tečaju 26 vodij ekip prve pomoči.

PESTRA IZOBRAŽEVALNA DEJAVNOST ZA TUJE JEZIKE

Delavska univerza Radovljica je v letu 1981 izvedla kar 38 jezikovnih tečajev nemščine, angleščine, italijanščine in francoščine. Za šolsko mladino je delavska univerza, kot že več let nazaj, lani organizirala 23, za odrasle pa 15 tečajev. Po podatkih, ki so jih zbrali na radovljiški Delavski univerzi se je udeleževalo pouka na jezikovnih tečajih lani 306 mladih in 150 odraslih tečajnikov, ki so poslušali 1.617 ur predavanj.

NOVE CENE GEODETSKIH STORITEV V NAŠI OBČINI

Po sklepu izvršnega sveta občinske skupščine Radovljica so v aprilu začele veljati nove — povišane cene geodetskih storitev za občane, ki koristijo v radovljiški občini storitve geodetske službe. Za geodetsko terensko delo je odslej cena ure 240 din, za pisarniško delo geodeta

pa 200 din. Za figurativno delo je ura 150 din, za risarsko delo pa 100 din.

OBRAMBNO USPOSABLJANJE REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN

Občinska konferenca ZRVS Radovljica je v dogovoru z občinskim sekretariatom za ljudsko obrambo od 14. do 22. aprila organizirala po svojem letnem programu usposabljanja

obrambno in samozaščitno usposabljanje za vse rezervne starešine v občini. Za člane iz vseh dvajsetih organizacij ZRVS so priredili predavanja v devetih krajih. Na programu spomladanskega dela usposabljanja so bila predavanja o protidiverzantskem in protiterorističnem dejstvom po zamisli SLO in DS s sočasnim predavanjem poučnih filmov. Obravnavali pa so tudi temo o kupacijskih sistemih v sodobnih vojnih razmerah.

Očistimo naše delovno okolje

V soboto, 17. aprila letos je mladinska organizacija TO Lesna predelava na Rečici izvedla čistilno akcijo. Odziv pa je bil izredno slab, statistiki bi lahko rekli — ocena: 6,04%. Če bi bil na vrsti sindikalni izlet, piknik ali kakšno drugo srečanje, bi bilo precej več udeležencev. Seveda je bilo na smučiščih prijetnejše, na družinskem pikniku lepše ali obisk pri prijateljih zabavnejši. Toda nesnaga, ki se nabira skozi celo leto v tovarni pa zasluži vsaj en dan pozornosti.

Oddelki kakor napr.: žaga, stara žaga, sušilnica, razvojni oddelek, skladišče in drugi sploh niso imeli svojega predstavnika. Kljub vsem težavam pa smo akcijo odlično izvedli. Z delom smo začeli ob šestih in zaključili ob enajstih. Okoli obratov smo počistili, pobrali suho listje, kamenje, vrečke in

vrečice, pločevinaste konzerve, stare pnevmatike, segnit les in steklenice.

Na koncu akcije smo se prijetno, ob jedači in pijači, pogovarjali s tov. Arhom, slikarjem-samoukom. Ogledali smo si njegove razstavljene slike, za katere lahko kot laik rečem, da so enkratno doživetje, ker prikazujejo naš planinski svet in domače okolje.

Za zaključek delavskega srečanja smo si ogledali športne filme. Ob posnetkih naših kinoamaterjev smo videli filme iz sindikalnega sankanja in smučanja za Bukov pokal ter film o dunajski jahalni šoli, ki je še posebej zelo zanimiv.

V upanju, da se boste udeležili naslednje leto v večjem številu in da boste nežne delavne roke uporabili tudi v te namene, sem dokončal ta članek.

EDI

Celovečerni koncert moškega zbora iz Zasipa

V soboto, 22. maja 1982 ob 20. uri bo v dvorani TVD Partizan v Gorjah celovečerni koncert Komornega moškega zbora iz Zasipa pod umetniškim vodstvom prof. Janeza Boleta.

Pokrovitelj koncerta bo DO LIP Bled in zato je ta večer namenjen predvsem vam.

Moški zbor iz Zasipa ni potrebno posebej predstavljati. Zato pa nekaj besed o njihovem umetniškem vodji prof. Janezu Boletu.

Rodil se je na Brezjah. V Ljubljani je doštudiral slavistiko in glasbo. Nato pa se je posvetil predvsem vokalno-glasbeni vzgoji. Od vsega začetka je vodil Slovenski oktet (7 let), s katerim je ponesel našo pesem na vse kontinente sveta. Vodil je mešani zbor Filharmonije v Ljubljani, strokovno pomagal mnogim našim najboljšim zborom. Najprej je poučeval glasbo na srednji glasbeni šoli v Ljubljani, zadnja leta pa je redni profesor Glasbene akademije v Ljubljani. Strokovnjaki ga uvrščajo med najvidnejše povojne zborovske strokovnjake pri nas.

V prvem delu koncerta boste slišali kratek prerez slovenske umetne in borbene pesmi od 16. stoletja pa do danes, v drugem delu pa se bodo zvrstile slovenske ljudske pesmi v priredbah raznih avtorjev.

Iz življenja krajevnih skupnosti

Življenje in delo v KS Gorje

Letos spomladi je PD Gorje organiziralo predavanje znanega alpinista-himalajca Marjana Manfrede. Z barvnimi diapozitivi in na filmu nam je prikazal alpinistični pohod v zelo strmo južno steno LHOTSE v letu 1981. Videli smo, kako težavni so takšni podvigi v ledu, snegu in mrazu na vrhove, ki jih ima Himalajsko pogorje. Predavanje je bilo zelo zanimivo, posebej pa je zanimalo mlade gorjanske alpiniste.

Pred prvomajskimi prazniki smo v Gorjah izvedli očiščevalno akcijo pod vodstvom predsednika Joža Skumavca. Čeprav so po gorjanskih vaseh

pripravljeni kontejnerji za smeti, se je izkazalo, da so takšne akcije še vedno potrebne. Odpeljali so 28 kub. smeti, 6 kubičkov železja in 3 kub. kosovnih odpadkov. Mladinci so pripeljali karoserije izrabljenih avtomobilov, izkupiček pa bodo porabili za izlet.

Pomembna novica v Gorjah je tudi ta, da je v celoti prenovljen poštni urad v Gorjah in posluje neprekinjeno od 8.00 do 18.00, v sobotah pa do 12.00 ure. To je velika pridobitev za občane, saj koristijo poštne usluge ves dan.

Jože Ambrožič

80 let kulturne dejavnosti v Ribnem

V nedeljo, 25. aprila 1982 smo bili med vabljenimi na slavnostni akademiji ob 80-letnici kulturne dejavnosti v Ribnem pri Bledu. Na proslavi so sodelovali moški pevski zbor Stane Žagar iz Kroke, recitatorji domače skupine in plesalci folklorne skupine iz Ribnega. Kako se je začelo kulturno delovanje v vasi v krajevni skupnosti Ribno?

V letu 1902 je bilo ustanovljeno tamburaško društvo, ki ga je vodil nadučitelj Janko Vrezec. S tem pa se je začela kulturna zgodovina tega kraja, ki v letošnjem letu praznuje osemdesetletnico delovanja na kulturnem področju.

Še pred prvo svetovno vojno je začela z delom prva dramska skupina. Širše in bogatejše je delovala po prvi vojni, ko je kulturni dediščini dalje ohranjal sin Janka Vrezca — Milan. Igrali so tedaj predvsem ljudske igre kot Miklova Zala, Divji lovec in druge. Okoli leta 1930 je vodstvo igralskega društva prevzel Tine Kokalj — mlinar po poklicu.

V času med obema vojnama je bila gledališka dejavnost v Ribnem spet bogatejša. Zavzeti in marljivi igralci-amaterji so večkrat predvajali igre domačemu občinstvu, gostovali pa so tudi drugod. Ljudje so radi obiskovali predstave, tudi če so jih ponavljali. Tako so Jurčičevega Desetega brata ponavljali osemnajstkrat. Med drugo svetovno

vojno so okupatorji požgali dosti slovenskih knjig, krajanje so pomagali partizanom, ki so se borili v gozdovih Jelovice, kulturna dejavnost je počivala. Po vojni so prireditve zopet oživele, predstave so bile kar v gasilskem domu, ker ni bilo drugega prostora. Potem so krajanje s prostovoljnim delom in svojimi prispevki zgradili Zadrugi dom Ribno. Tu pa so še danes dobri pogoji za vaje in predstave.

Povojna kulturna dejavnost je najbolj uspešno delovala pod vodstvom Rudija Jedretiča, ki je kot učitelj imel velik smisel za lepo slovensko besedo. Po njem se je društvo poimenovalo in takšno ime je ostalo do danes. Lahko rečemo, da se je kulturna dejavnost v Ribnem najbolj razmahnila v zadnjih sedmih letih, poleg dramske skupine delujejo še recitatorji in folklorna skupina. V njihove vrste so vključeni mlajši in tudi starejši krajanje.

V tej vasi, ki je razpeta na slikovitih obronkih pod Jelovico, se čuti močan utrip kulturnega življenja, kajti ribensko prosvetno društvo je eno najpomembnejših v naši občini. Vsi krajanje pa podpirajo njihovo kulturno delovanje, saj je na voljo skozi vso gledališko sezono bogat in pester program. Čestitke ob tako visokem jubileju pa ne bi zvenele popolno, če jim ne bi zaželeli še veliko uspehov doma in na gostovanjih drugod.

Vesna

Praznične svečanosti

Kljub zaostrenim gospodarstvom razmeram in naglašenim prizadevanjem za vsestransko varčevanje so delovni ljudje in občani radovljiske občine počastili letošnji dan OF in praznik dela s številnimi kulturnimi in športnimi prireditvami in delovnimi uspehi.

Osrednja občinska proslava dneva OF je bila na predvečer praznika v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici. Po slavnostnem govoru predsednika občinske konference SZDL Mirka Birka, so se s celovečernim koncertom predstavili

člani Partizanskega pevskega zbora iz Ljubljane, ki so s svojo ubrano borbeno in revolucionarno pesmijo navdušili vse poslušalce. Njihov nastop je bil eden najlepših kulturnih in umetniških dogodkov v zadnjem času.

Na proslavi so prejeli letošnja občinska priznanja in srebrni znak OF Jože Bufolin, Stanko Kocjančič, Mirko Kovačević, Anton Rešetič in Milutin Trbovič iz Radovljice, občinsko društvo invalidov Radovljica, Rudolf Hribnik-Svarun, Vlado Kersnik, Leopold ing. Pernuš,

Iva Poličar, Jože Poljanec, Albin Završnik in Ivan Zupan z Bleda, Kati Ambrožič iz Gorij, Stevo Davidovič in Mihael Kozine iz Lesc, Franc Grm iz Srednje vasi in Mirko Košnik s Polj v Bohinju, Olga Knafelj z Bohinjske Bele, Martin Humar iz Zasipa, Rado Mužan iz Ribnega, Ciril Rozman iz Podnarta in Anton Toman z Brezij.

V počastitev dneva OF so v galerijskih prostorih Šivčeve hiše v Radovljici svečano odprli razstavo »Partizanski obrazi« znanega slovenskega likovnega umetnika Božidarja Jakca.

Na predvečer praznika so krajanje Lesc na krajši slovesnosti ob dnevu OF dobili v upo-

rabo prenovljeni društveni dom, v katerem so dobile prostor vse krajevne DPO, krajevna skupnost, kulturne in druge organizacije in društva.

Na Bledu pa so v čast praznika OF in 1. maja na skromni, a toliko bolj pristrčni slovesnosti izročili ključke 70 stanovalcem novih stanovanj v dveh blokih na Jaršah.

Pred prvim majem so se zvrstile tudi druge kulturne in športne prireditve, ki so jih organizirali člani ZSMS skupaj s pripadniki JLA. Na predvečer prvega maja so po vseh okoliških hribih in višavjih zagoreli številni kresovi, praznično jutro pa sta naznanili godbi na pihala iz Gorij in Lesc z budnicami.

Občni zbor AMD Bled

Organizacija AMD — Bled je med tistimi, ki deluje že vrsto let, skoraj od osvoboditve dalje. Letos v mesecu marcu je potekal občni zbor, ki ga je odprl marljivi predsednik Matjaž Niko.

Najprej so bile volitve, potem pa smo poslušali predsednikovo poročilo o pregledu dela v preteklem mandatnem obdobju.

Pri vzgoji novih voznikov za A in B kategorijo je bilo 13 tečajev s 466 kandidati. Za vzgojo voznikov na tečajih imamo ustrezni učni kader, zato so dosežena znanja voznikov zadovoljiva. Še posebej pa je bilo poudarjeno, da bi se v AMD včlanili vozniki v čim večjem številu, kajti le množičnost članstva zagotavlja, da se dejavnost lahko širi in zajame vsa delovna področja. Društvo je v redu delovalo, kar kaže tudi število članov, danes je v društvu 853 članov.

V društvu so začeli izvajati pred leti humano akcijo: turistični rally. To dejavnost bodo nadaljevali tudi v prihodnosti v povezavi s krajevnimi skupnostmi oz. organizacijami ZB. Z namenom, da bi delo društva povezali z vsemi krajanje in v skladu nove samoupravne organiziranosti v delegatskem sistemu je bila pred tremi leti v društvu izvoljena konferenca delegatov iz KS Bled, Zg. Gorje, Ribno, Bohinjska Bela in Zasip. To je nova kvaliteta povezovanja z vsemi krajanje, ki bo na podlagi izkušenj dala nove sadove dela.

Jeseni lanskega leta je AMD Bled praznovalo 35-letnico obstoja, posebne slovesnosti ni bilo zaradi stabilizacije. Že nekaj let imajo svoje prostore v domu, s ponosom v njem združujejo delo.

Ugotavljamo, da v zadnjem času manjka prireditev kot so bile nekoč v navadi: vožnja po

Osrednja slovesnost je bila na vsakoletnem prvomajskem delavskem taboru na Šobcu pri Lescu, kjer so 12 zaslužnim delavcem podelili srebrni znak sindikata. V kulturnem programu so se predstavili: Godba na pihala Lescu, folklorna skupina slovenskega društva Trta iz Žitare vasi na Koroškem, dramski igralec Dare Ulaga, združena moška pevska zbor DP Svoboda Podnart in KUD Stane Žagar iz Kroke in recitatorji Zveze kulturnih organizacij Radovljica. Kljub oblačnemu in razmeroma svežemu vremenu se je na slavlju zbralo veliko ljudi od blizu in daleč, ki so ostali pozno pod večer ob veseilih zvokih in igrah, ki so jih pripravili mladinci iz Lescu.

zamrznjenem Blejskem jezeru, krožne dirke po blejskih ulicah.

V času, ko se na vseh področjih ljudje vključujejo v enote LO in DS, smo tudi v našem društvu izbrali usposobljeni kader, pripravljen za akcije ljudske obrambe.

Doseženi so bili pomembni rezultati na športnih tekmovanjih v republiškem in tudi državnem merilu. Zahvaljujoč aktivnosti članov UO je bilo v društvu opravljeno koristno amatersko delo.

Po poročilih je bila konstruktivna razprava, ki je dopolnjevala program za prihodnje delo v povezavi z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami v kraju.

Na koncu so podelili pohvale in priznanja najbolj zaslužnim članom v društvu. Izvoljen je bil nov upravni odbor in delegacija iz vseh omenjenih KS, ki naj zagotovi uspešno in vsestransko delovanje, začrtano s programom.

Vovk Jernej

Ob reki Radovni

Marsikdo ne ve, kje reka Radovna izvira. Na severovzhodni strani, ob vznožju mogočnega triglavskega masiva leži dolina Krma in prav tu so prvi začetki izvira reke Radovne. Točen izvir se ne da določiti. V poletnih sušnih dnevih se voda zbira v prodnatih tleh. Težko je zaznati rečno strugo. Stanovalci posameznih hiš tod zabijejo vodovodne cevi v prodno zemljo in s pomočjo ročne črpalke priteče voda skozi nastavljeno pipo. Med Zgornjo in Srednjo Radovno se nekje na sredini pojavi večji dotok oz. potok, ki se s potjo povečuje in s sabo potegne vodo iz desnega in levega brega svoje struge. Desna stran struge je bolj bogata s studenci. Na levem bregu, kjer je Mežakla, pa ni toliko vode.

Prva žaga, ki jo srečamo ob reki, se imenuje »PSNAKOVA« žaga, ki je zelo stara in ne obratuje več, prepuščena je usodi. V Srednji Radovni je nekdanji stal Klemenčkov mlin, danes ni nobene sledi več. Pred nedavnim so ob Srednji Radovni sejali rž in ajdo. Ob Srednji Radovni so kopali tudi kredo, največ po zaslugi pokojnega Šanca. Kredo še danes kopljejo, posebno na Pangrčevem svetu.

Reka teče dalje do Spodnje Radovne, kjer se pojavi prvi jez in odvaja rečno silo po rovu v zbiralnik nad centralo, ki poganja turbine za elektriko jeniški železarni, ki je tudi lastnik te centrale. Nekoč so tu črpali vodo za talilnico železne

rude. To potrjujejo temelji, ki jih prerašča mah in srobot. Ob tej Radovni je bila nekoč tudi Lipnikarjeva žaga, ki je dobivala vodo izpod Krištanov.

V Krnici pri Gorjah je Žagarjev jez, ki odvaja vodo v žago in mlin. Ta žaga je stara okoli tristo let. Postavili so jo blejski baroni in je služila razrezovanju lesa iz poključskih gozdov za blejski ministerial. Žaga deluje še danes, mlin pa nič več.

Tretji jez na tej reki je v Grabču. Ta jez je odvajal vodo na mlin in na Strojovo kovačnico ter Rokov mlin. Jez je dobro grajen in po potrebi odvaja vodo v Blejsko jezero.

Ustavimo se v Mevkšu, kjer naletimo na Komarjev jez, ki še poganja žago. Gospodar Jože je tu uredil tako, da voda poganja turbino. Ta daje potrebni električni tok za pogon tračne žage.

Ob vznožju Zg. Lazov in strmega Višelnika je stal Žvanov jez v Grabnu, ki je prvotno odvajal vodo v žago in kovačnico, ki je spadala pod verski sklad. Ob levem rečnem bregu je bila Megušarjeva žaga, ki so jo leta 1942 požgali partizani in od tedaj ne dela več. Rake so razdrte, prostore pa uporablja delovna organizacija Elan iz Begunj.

Malo nižje je stal Rokov mlin, ki pa je tudi že porušen in kasneje so ga preuredili v stanovanjsko zgradbo.

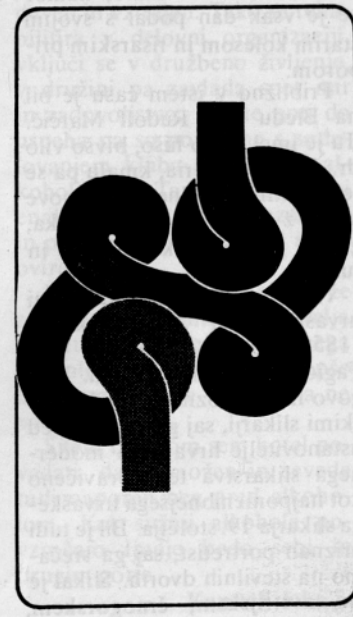
V soteski Vintgar pa je zadnji jez, ki je dovajal vodo Leskovčevi žagi in mlinu. Žaga je

prenehala obratovati leta 1966. Na prostorih nekdanjega obrata (mizarskega) ima v današnjih časih tovarna Vezenin svojo TO.

Vsi ti jezovi, žage in mlinci so stari okoli 200—400 let. Natančne podatke je težko zaslediti. Zanimivo bi bilo pregledati knjigo Franca Gornika »Bled v fevdalni dobi«.

Pravzaprav je velika škoda, da se mlinci ne obnavljajo. Žage so utihnile in ruševine nam nemo pričajo o nekdanjem razgibanem življenju in delu na tem gorskem področju.

Jože Ambrožič

Bled – kraj pomembnih ustvarjalcev

Nadaljevanje

Tudi znani slovenski pisatelj Janez Trdina ni šel mimo Bleda. V pripovedovanju *Moje življenje napada Enrika Costo*, ki je v svojem potopisu o potovanju po Gorenjskem obžaloval, da na Bledu ni nemške kolonije, da bi tako Nemci uživali lepote ob Blejskem jezeru. Zato mu ta Costa ni bil prav nič pri srcu.

Važnejše pa je drugo. Na Bled je Trdino privedla želja, da bi si ogledal njegove lepote, o katerih je (kot pravi v povesti *Dve ljubici*) toliko slišal in bral, ter da bi kaj več zvedel o našem pesniku Francetu Prešernu.

Na Bledu je Trdina bil v letu 1857, stanoval je pri Prešernu v Toplicah, v izvrstni gostilni. Spoprijateljil se je s hotelirjem Prešernom, sorodnikom Franceta Prešerna. Skupaj sta obiskovala vso blejsko okolico, zvedel je tudi marsikaj o velikem pesniku.

Tudi nekaj likovnih umetnikov si je izbralo Bled za motiv svoje obdelave. Priznane so slike na olju Antona Karingerja iz Ljubljane, ki nam prikazuje Bled takšen kot bi si ga nekateri želeli.

V kvarelu je Bled slika Thon Enden z Dunaja, fotografije pa so poznane profesorja realke J. Reinerja iz Celovca. Znana je serija jeklorezov Jožefa Wagnerja, J. Goldensteina (vse okoli leta 1849). Številne knjige o Bledu krasijo ali bogate bakrotiski Ladislava Benescha (od 1845 do 1922), nastali so v letih od 1888 do 1892.

V znani rimski kavarni Cafe v Grece visi osem risb o Bledu nemškega slikarja Edmunda Hottenorha iz Blasewitz in šolanega v Dresdenu. Slike so bile napravljene v letih 1831, skoraj vse pa so brez podpisa. Kdaj je bil na Bledu in kaj je tu delal, ni znano. Slike v kavarni je odkril prof. France Stele leta 1948. Te slike so sedaj v italijanskem prevodu Krsta pri Savici.

Lahko rečemo, da je najlepše umetnine Bleda zapustil Matija Jama (1872—1947), eden naših največjih impresionistov, mojster barv in pejsažev. Na Bledu je živel okoli leta 1923 do 1925. Bival je v leseni baraki na »Čukcih«¹ zunaj na Selišah, na polju, kjer je danes gostišče »Šibenik«. Starejši domačini pravijo, da je imela baraka ime po »čukih«² zato, ker ni upal kuriti, da ne bi pregnal ptic — čukov, ki so se pozimi zatekli pod streho barake.

Risal je v večini na prostoru med Mlinom in Zako, kamor se je vsak dan podal s svojim starim kolesom in risarskim priborom.

Približno v istem času je bil na Bledu tudi Rudolf Marčič. Tu je imel svojo hišo, bivšo vilo dr. Jože De Gleria, kmalu pa se je odselil. Številne so njegove slike z motivi jezera, otoka, gradu, pa poključkih gozdov in Julijcev.

Na Bled je prišel tudi znani hrvaški slikar Vlah Bukovac (1855—1922), imenovan tudi Fagioni, doma iz Cavtata. Njegov ime je poznano med hrvaškimi slikarji, saj ga štejejo med ustanovitelje hrvaškega modernega slikarstva ter upravičeno kot najpomembnejšega hrvaškega slikarja 19. stoletja. Bil je tudi priznan portretist, saj ga srečamo na številnih dvorih. Slikal je na avstrijskem, črnogorskem,

srbskem in ob koncu tudi na jugoslovanskem dvoru. Poznani so njegovi portreti Strossmayerja, Draškovića, Katalinića, Luke Zore, znan pa je tudi zastor v hrvaškem gledališču. Prepotoval je ves svet, slikal po številnih mestih, največ pa se je zadrževal v Pragi, na Dunaju in v Zagrebu.

Na Bledu je bival v poletnih mesecih od konca julija do začetka septembra 1893. To lahko razberemo iz korespondence. Bil je gost poznane družine Pongratz Guido, ki je živela v Zagrebu, na Bledu pa imela svojo poletno rezidenco — današnji počitniški dom DO Slovenija ceste. Tu so nastali družinski portreti: Zore Pongratz, Gustava Pongratza, otroci na klopi, Janette Pongratz, Matilde Djordjević-Pongratz. Zanimivo je, da je na klopi, na kateri sedi Gustav Pongratz ob portretiranju napisano ime Vlah Bukovca in letnica »Vel-des-1893«. Narisal je 988 slik, zadnja pa je portret žene in hčerke slovenskega politika Ivana Hribarja v Ljubljani, leta 1922.

Tudi našega priljubljenega nobelovca Iva Andriča (od 1892 do 1975) smo imeli priliko večkrat pozdraviti na Bledu, zlasti v povojnem času. Po pripovedovanju Josipa Vidmarja je bil na Bledu že po prvem kongresu PEN kluba pri nas v Dubrovniku leta 1933. Takrat je vodil z njim razprave o slovenstvu in jugoslovanstvu.

Ko je bil krajši čas v diplomatski službi (bil je naš poslanik v Berlinu), je v času diplomatskih počitnic prihajal na Bled — le za krajši čas. Po vojni pa je obiskal Bled v poletnih počitnicah. Prvič je bil v Vili Savici skupaj z Rodoljubom Čolakovičem, Vladimirjem Ribnikarjem in Živanom Mitrovičem.

V letih od 1962 do 1972 je večji del poletnih počitnic preživel na Bledu. Stanoval je po večini v Vili Mihaeli pri Ani Podobnik, na Cankarjevi 17, zadnji dve leti pa pri Leopoldu Pernušu. V času PEN kongresa na Bledu, leta 1965 se ga je udeležil kot gost. Kaj je pisal na Bledu, ni znano, znano je le, da je pri Pernušu pisal spomine na svojo pokojno ženo.

Rad se je sprehal po gozdovih in poljih, daleč proč od ljudi, saj se je rad izmikal vsakemu srečanju; le redko se je odzval raznim diplomatskim sprejemom, ki so bili takrat na Bledu pogosti. Največ se je družil z družino Aleksandra Vuča, ki je stanovala v njegovi bližini. Včasih je obiskal tudi vili predsedništva vlade na Tržiču, kjer so letovali običajno Josip Vidmar, Miroslav Krleža, Jovan Ristić in drugi.

Piscu teh vrstic je na prošnjo, da le nekaj napiše o Bledu, napisal naslednje misli: »Že več let preživljam vsaj en del počitnic na Bledu. To je primeren kraj za delo kot tudi za počitek. Narava je lepa, ljudje so uslužni in pristrčni. Zaradi tega se tudi sedaj, če le morem, rad vračam na Bled«, Bled, julija 1970. leta.

Da ni le počival na Bledu, nam povedo njegovi prijatelji, saj je prav tu pisal »Proketo dvorišče«³ in pa drugi del »Goa«⁴ (v letih 1953 in 1954).

Vsa leta po vojni lahko srečamo v počitnicah na Bledu Aleksandra Vučo. Več kot petdeset let se že ukvarja s pisateljevanjem za odrasle in otroke.

Pomembna dela so trilogija romanov »Počitnice«, »Mrtve javke«⁵ in »Zasluge«. V letu 1936 je bil urednik napredne revije »Naša stvarnost«, »Delo«⁶ in otroške revije »Zmaj«. Dolga leta pa je bil tudi generalni sekretar Zveze književnikov Jugoslavije. V letu 1977 je prejel za

življenjsko delo nagrado Avnoja.

Na Bled prihaja vsa povojna leta s svojo družino na počitnice. Vsa ta leta je stanoval na Želeški cesti 30, pri Pavlu Ferjanu.

Božo Benedik
(se nadaljuje)

Slaba organiziranost – glavna ovira razvoja turizma

Najslabši člen razvoja turizma v radovljjski občini, ki se po razvitosti uvršča takoj za piransko, je slaba organiziranost. V tej ugotovitvi so si bili edini vsi udeleženci (bilo jih je nad 30) razgovora o temi »Samoupravni razvoj in razvoj družbeno-ekonomskih odnosov v turističnem gospodarstvu radovljjske občine«, ki ga je v okviru predkongresnih razprav v začetku aprila organiziral komite OK ZK z najodgovornejšimi komunisti, ki delajo v turizmu in delegate za IX. kongres ZKS.

Osnovno izhodišče za to razpravo je bilo povzeto iz gradiva za kongres, dopolnjeno z resolucijo skupščine SRS in sklepi ter stališči delovne skupine CK ZKS, ki je pred poldrugim letom opravila več obiskov v občini.

Že uvodne ugotovitve so nakazale, da tudi ta razprava ne bo prinesla kakšne pomembnejše rešitve, če ne bo pri vseh prave volje in pripravljenosti postaviti probleme tako, da ne bodo povod za že znana ponavljanja o objektivnih, predvsem

zunanjih vzrokih in negativnih vplivih na razvoj turizma v občini.

Objektivne težave vsekakor obstajajo, so menili in našli vse od inflacijskih gibanj doma in v tujini, energetsko krizo, slabo oskrbo, nepredvidene podražitve, vse prej kot ustreznih deviznih predpisov do skrajno slabih kadrovskih rešitev v gostinstvu.

Res je tudi, da se vse manj ujema tisto, kar naš turizem ponuja v perspektivi in kar spričo naštetih objektivnih težav resnično lahko ponudi gostu. Nekdo je v razpravi povedal primer, da so gostje zapustili hotel, ker ni bilo ogrevane vode v bazenu. Hotelu namreč kljub vsem prizadevanjem ni uspelo dobiti kurilnega olja. Osrednja pozornost v razpravi pa je veljala kritični presoji, kaj so storili komunisti v turizmu in gostinstvu po obiskih delovne skupine CK ZKS. Kako so uresničevali takratne sklepe in stališča o preobrazbi turističnega gospodarstva v občini?

Ne veliko! S težavo je izpeljana združitev Zavoda za na-predek in razvoj turizma s Hotelskim turističnim podjetjem Bled. In to je šele prvi korak k tistemu, za kar so se dogovorili in o čemer je napisanih kar zajetno število stališč.

Na Bledu še naprej obstajajo štiri hotelske delovne organizacije in »pol ducata«⁷ raznih turističnih agencij, ki vsak po svoje prodaja svoje zmogljivosti in storitve. Nič boljše ni v Bohinju ali v Radovljici. Pri tem naj upoštevamo, da ima vsak hotelski tozdr svoje računovodstvo in administracijo, službo nabave, prodaje in vzdrževanja! Preprosta računica pokaže, kje so skrite rezerve. Združitev ne uspe niti v enem kraju, še manj pa med kraji na območju občine. Razpravljalci so odkrito povedali, da nekaterim direktorjem manjka ambicij, da bi se njegov hotel še naprej razvijal. Bržčas je to tudi eden od vzrokov, da se otepajo združevanja.

Upravičeno je bila izrečena ugotovitev, da ne znamo ali pa nočemo izkoristiti vse naravne in druge danosti, ki jih imamo. Tudi diplome najuglednejših zahodnih turističnih agencij za kakovostne storitve, ki jih že nekaj let zapovrstjo dobivajo domala vsi blejski hoteli, ne odtehtajo slabosti blejskega in občinskega turizma. Sprijazniti se moramo tudi z dejstvom, da turista ne zanimajo naše gospodarske težave, delovanje samoupravnega sistema in zdrave med posameznimi, v turizmu udeleženi domačimi dejavniki. Zaradi tega bi bilo potrebno bolj odločno odpravljati vse preveč prisoten občutek nemoči turističnih delavcev, ki vso krivdo valijo na objektivne težave in zunanje vplive. JR

Korzika – otok divje romantike

Nadaljevanje

Obetajoče kmetijstvo

Gozdne površine je blizu 20%, na kateri raste predvsem kostanj z bogatimi in okusnimi plodovi, plutovec zlasti na jugu in vzhodnem delu, z značilnimi ravnimi stebli, ki zrastejo tudi do 50 m visoko. Povsod ob cestah je videti številna olupljena stebila plutovcev, kot bi jih oskubile živali. V resnici pa jih olupijo kmetje, ker je lubje v stvari plutovina.

Ostala otoška površina je v glavnem skalnata, tu in tam pašniška ali pa pokrita s temnozeleno makijo. To sredozemsko nizko rastlinje brinja, bodike, lovora, mirte, rožmarina, kovačnikov, sivke in drugih dehtetih rastlin daje enkratno podobo, se meša z vonjem morja, ki ga veter prinaša na otok. Maupassant je makijo primerjal z razmršenim kožuhom.

Življenjski pogoji
Omembe vreden je le rudnik azbesta v Canariju. Včasih je bilo na glasu lončarstvo, cvetela pa je tudi tkalska obrt. Izdelovali so košare, izrezljali les in delali figurice iz kamenčkov.

Kot v Franciji je tudi na Korziki življenje precej drago za naše razmere. Povprečna plača je okoli 1500 frankov. Navaden delavec dobi 1000 frankov, višji pa od 2 do 2.500 frankov. Sorazmerno poceni so le nekatere osnovne življenjske potrebe in kampiranje. Na otoku veljajo še iz Napoleonovih časov nekatere davčne olajšave za monopolne izdelke,

tobak in sol. Sicer pa je obleka in obutev kot tudi hrana razmeroma draga. Med spominki je največ kiča, ki upodablja Napoleona in kar je v zvezi z njim, sicer pa so izdelki standardni iz lesa, keramike, kože in plastike.

Zveze s celino

Korzika je s celino povezana z ladijskimi in letalskimi zvezami. Izven sezone so linije bolj redke, le enkrat tedensko, pletti pa plovejo ladje in letala vsak dan iz Nice, Toulona in Marseille. Med Francijo in otokom redno vzdržujejo zvezo z velikimi trajekti, ki sprejmejo na krov do 220 avtomobilov in okoli 1500 potnikov. Vožnja je za naše razmere precej draga.

Imajo tudi 2 ozkotirni železnici. Ena povezuje zahodni Calvi z Bastio na vzhodu, druga pa glavno mesto Ajaccio z Bastio na severu otoka. Če-

prav sta obe progi spričo manjšega prometa, ki ga je spodrinil avtomobilski promet neren-tabilni, ju ne pustijo ukiniti, saj sta svojevrsna zanimivost Korzike.

Grb

Korziški grb je malce nenavaden. Vsebuje tri glave mavrov z belim trakom na čelu. S tem simbolizirajo saracenskega kralja, tri glave pa tri odbite glave saracenskih napadalcev.

Jezik

Korziški jezik je mešanica toskanskega, siciljanskega, sardinskega in genovskega narječja, torej koren iz latinščine. Šele v 18. stoletju se prične vpliv francoščine na govorni jezik. Danes imajo že svojo slovnico in si na vse načine prizadevajo, da bi tudi v osnovnih šolah poučevali materinščino poleg francoščine, ki je

Spomenik Cesarju v Casoni

uradni jezik. Sicer pa na Korziki govorijo kar v 8 različnih narečjih. Vsi domačini razumejo enako dobro francosko kot italijansko.

Korzisko ljudstvo je izredno gostoljubno in pošteno, pri tem pa tudi kot vsi južnjaki, dokaj vročekrvno in ponosno. Vera je pustila globoke korenine zlasti v preprostih ljudeh. Ti so tudi precej vražjeverni. V notranjosti, kamor še ni segla sodobna civilizacija, se še močno odražajo patriarhalni odnosi in kult družine. Bolj kot kjerkoli spoštujejo ženo in mater. Žene so bile v preteklosti vselej duša uporniškega gibanja. Spodbujale so moške k maščenju, jih skrivale in jim nudile pomoč.

Osvajalci Korzike so v opravičilo svojih dejanj največkrat v javnosti želeli prikazati to ponosno ljudstvo kot lenuhe, bahače, razbojnike in potepuhe, kar pa je daleč od prave resnice.

Vendetta —

krvno maščenje

Korziko si nepoučeni ljudje še vedno zamišljajo kot deželo krvnega maščevanja in jo primerjajo s Sicilijo in z njeno vsemogočno mafijo. Maščevalni strelji so na otoku utihnili že na začetku tega stoletja. Ta fenomen krutih odnosov med ljudmi, ki ga poznamo tudi iz preteklosti nekaterih balkanskih ljudstev, celo v novejših časih, izhaja na Korziki iz dveh značilnih vzrokov. To sta velik ponos in družinski kult. Nagla jeza, vročekrvnost, ki je v značaju Korzičana, je pogosto vodila k uboju, čast družine pa je obvezovala prizadete, da so umor maščevali. Začelo se je ubijanje, ki se je nadaljevalo iz rodu v rod, v neskončnost. To je bila zloglasna in preteča vendetta. Pred več kot 100 leti je zgodovinar Gregorovius zapisal »Nekaj temnega in razburljivega je krvno maščenje. To je najljubša poezija Korzičanov, poezija smrti, ki jo namenjajo mrtvim skoraj vedno le v pijani bolečini.«

Danes vendette na otoku ni več. Že v začetku stoletja so jo s posebnim zakonom prepovedali. Kjer pa se je ubijanje še vedno nadaljevalo, je morilec — maščevalec moral iskati zatočišče v brezskrajni makiji. Pridružil se je razbojnikom — banditom, ki so jim bile oblasti nenehno na sledi.

Iz obdobja vendette so se še danes ohranile pesmi žalostinke — imenovane vocero, ki jih žene pojo za svojcem, ki je umrl nasilne smrti. Žalostinke, imenovane lamento, pojejo za umrlim naravne smrti. Danes so postale ljudske pesmi, ki jih pojejo tudi na folklornih prireditvah.

Tuji gospodarji

Okoli leta 1560 pred našim štetjem so otok zavzeli Grki in ustanovili mesto Alalia, ki se je kasneje preimenovalo v Aléria. Kljub napadam Etruščanov so ga do 3. stoletja pr. n. št. zadržali v svoji posesti, ki so otok zasedli Rimljani. Ti so vladali na Korziki skoraj 800 let. V zgodnjem srednjem veku so se osvajalci kar menjavali. Največkrat so se za oblast na otoku spopadali Aragonci in Genovežani. V obdobju papeške oblasti je bilo zgrajenih na otoku kar 300 romarskih cerkva, katerih ruševine so še danes vidne. Genovežani pa so se posebno izkazali kot vojaški graditelji. Da bi obvarovali otok, so zgradili okoli 70 trdnjavskih obrambnih stolpov. Nekateri so ob obalah še danes dobro ohranjeni in predstavljajo

posebno zanimivo zgodovinsko dediščino. Na teh stolpih so s kresovi oznanjali nevarnost in v njih nudili zatočišče otočanom, če se niso utegnili pravočasno umakniti v notranjost. Graditelji iz Genove so postavili cel sistem močnih trdnjav — citadel, več mostov in cerkva, ki še danes služijo svojemu namenu.

Prvič so Korziko zasedli Francozi že v 16. stoletju pod kraljem Henrikom II., toda le za šest let, ko so jo morali spet prepustiti Genovi. Po znamenitem uporu domačinov leta 1729, je bila nekaj časa dežela pod vodstvom Pascala Paolija celo neodvisna z demokratično ustavo, ki jo je pohvalil tudi ustanovitelj korziške univerze Jean Jacques Rousseau. Po dolgotrajnem mešetarjenju je Genova prodala otok Francozom, ki so jih za nekaj časa pregnali Angleži, le-te pa so spet porazili Francozi, ki so se dokončno dokopali do oblasti 1796. leta in od takrat je zgodovina otoka postala sestavni del zgodovine Francije. Vsi ti boji za nadoblast na Korziki so šli preko hrbta ubogega ljudstva, ki je vselej plačevalo visok krvni davek. Nič boljše se jim ni godilo pozneje pod Francozi. Samo v 1. svetovni vojni je padlo za čast in slavo Francije nad 40.000 Korzičanov. Sledilo je izseljevanje, ki je povzročilo ohromitev gospodarstva in vesplošno revščino tako, da se je število prebivalstva nenehno manjšalo.

Med drugo svetovno vojno so otok zasedli Italijani. V naročje Mussolinijevega imperija je padla brez slehernega strela. Ob kapitulaciji Italije 1943. leta pa se je ob široki podpori prebivalstva, ki je sovražilo fašiste, na njenih obalah izkrcal ekspedicijski korpus Afriške francoske armade pod poveljstvom De Goulla. V silovitih bojih proti Nemcem, ki so zamanjali Italijane, so francoskim silam pomagali domači partizani, med katerimi je bilo tudi veliko naših Primorcev in Istranov, bivših italijanskih vojakov. Dva med njimi, ki sta partizanila na Korziki v krajih, ki smo

jih obiskali, sta bila tudi v naši skupini. Imela sta veliko pohvalnih besed za tamkajšnje kmete in pastirje, ki so znali razlikovati tudi med italijansko vojsko Slovence in Italijane.

Na pot v glavno mesto Ajaccio

Zahajajoče oranžnordeče sonce nad brezkončno gladino morja nas je spomnilo da je čas za odhod v Ajaccio, kjer bomo prespali. Naš korziški šofer Rudžero, je drvel z avtobusom po obalni cesti, ki se je vijugala med griči in kraškimi planjavami z makijo, da nam je na trenutke zapiralo sapo. Izpod nas so se s prvim mrakom že prižigale luči ribiških naselij. Izgledali so krotko kot bi jih že dolgo poznali. Že v trdi temi smo prispeli v razkošno razsvetljeni Ajaccio. Po zelo prometni ulici Cours Napoleon in bulvarju Lantivy smo se zapeljali v severno predmestje novih hotelov.

Po celodnevni naporni vožnji in razmeroma skromnem kosilu v Bonifaciu, se nam je dobra večerja in počitek že pošteno prilegel.

Ustavili smo se pred močnim desetnadstropnim hotelom z zvanečim imenom Sun beach, slabih sto metrov od obale. Snežnobeli velikan s svetlomodrimi balkoni močno spominja na naše stolpnice, stoji sredi cvetličnega parka z bazenom.

Sun beach sodi v A kategorijo kot tudi vsi sosednji hoteli, ki so jih zadnja leta zgradili in jih še kar naprej gradijo v tem delu mesta. Restavracijski prostori v pritličju, kamor smo se kar brž podali na večerjo, so okusno opremljeni kot tudi sobe z visokim komfortom. Razmeroma urni natakarji, med katerimi je največ Alžircev, so nas postregli s francoskimi jedili, ki so kot je znano med najokusnejšimi. Obrok ni bil kdo ve kako obilen, kar za tako nizko ceno pensiona tudi ni bilo pričakovati.

Oča in mati iz Žirovnice, sta se navzlic spoštljivim letom, potem ko sta si privoščila ste-

klenico rosea, podala na ogled okolice z mlajšimi, ki jim ni bilo do spanja, zjutraj pa sta se že navsezgodaj sprehajala po parku ob hotelskem bazenu.

»Pr nas na kmetih zgođej vstanemo«, je rekel oča, ko smo sedli v restavraciji k zajtrku. Ko sem ga vprašal kako je kaj spal, je stari navihanelec pogledal okoli sebe in potihoma, da ga ne bi slišali še drugi, dejal: »N'coj sva pa koj po francosko — ha, ha, ha«, se mu je kar samo smejalo, ker se je tega tako posrečeno domislil. Mati pa nič. Neprizadeto je mazala maslo na kruh in si mislila svoje.

Ogled glavnega mesta

Po zajtrku smo se z avtobusi odpeljali na ogled starega dela Ajaccia. Našemu vodniku Zvonetu je priskočila v pomoč brhka študentka domačinka,

ki nam je, v francoščini pripovedovala, Zvone pa je prevajal, o znamenitostih, ki smo si jih ogledovali, zraven pa pridno fotografirali in snemali s filmsko kamero.

Šele na tem obhodu smo se lahko prepričali, da ima Ajaccio res izjemno ugodno lego v istoimenskem zalivu na središčni zahodni obali otoka. Z letala tega nismo mogli dobro videti, ker je letališče precej stran od zaliva. Zaradi blage klime, saj zime sploh nimajo, in slikovite okolice, je razen Nice in drugih znanih obmorskih krajev na francoski rivieri, najbolj privlačno turističnomesto Francije. Ajaccio je postalo glavno mesto Korzike šele 1811. leta na željo Napoleonove matere Letizije. Pred tem je bila prestolnica mesto Bastia na skrajnem severovzhodu otoka. (se nadaljuje)

Alkohol – družbeno zlo

Alkohol je kruta pijača, ki zasvaja ljudi, vodi v propad človeka, v bedo in gorje. To je velik sovražnik vsake družbe.

V boju proti temu družbenemu zlu pa je storjenega premalo. Že mladi in to kar v precejšnjem številu segajo po pijači. Morali bi preprečevati odvisnost od alkohola.

On se je zbudil, neznansko slabo se je počutil. Ves opraskan je bil, zanemarjen in zabuhel. Da, nekaj se je zgodilo z njim, ne more se zbrati in vse ga boli. Muči ga strašna žeja, majave noge ga komaj držijo. Lastne podobe se prestraši. Ne spozna se več.

Počuti se bolnega. Ne more več prav misliti. Kdo je kriv za to? Ona, otroci, delo ali okolje? Srce mu je začelo hitreje utripati, s tresočimi rokami si je poravnal lase s čela. Nenadoma si je začel očitati: Kakšen bo konec, če tako nadaljuje? Kako najti rešitev, ko pa sem tako osamljen?

Oglasila se je velika želja po alkoholu. Natočil si je vode in si umil zabuhel obraz. Treba se bo odločiti, delati za novo prihodnost. Poiskati bo moral pomoč. Toda kdo mu bo pomagal, saj ga nihče ne mara, saj ga vsi prezirajo. Zakaj?

Preutrujeno glavo si obremenjuje s težkimi mislimi in išče načinov, kako bi si pomagal. Od jutranjega sonca ožarjena miza se lesketa na umazani mizi. Od včeraj je tam, doma že nekaj časa ni bil. Ni se mogel premagati. V kozareček si je nalil slastne in žgoče tekočine in jo izpil na dušek. Kapljice alkohola so bile močnejše od želje, da jih opusti. Spet si je nalil.

Nekoliko umirjen se spet vsede, si podpre težko glavo in premišljuje: Mar sem res tako daleč, da si ne vem več pomagati, da propadam. Hotel si je prižgati cigareto, a mu roke ne pomagajo.

Spačil se je od lastnega gnusa. Gleda v zunanji svet, ki se prebuja, a ga ne zaznava. Kaj naj storim? Ali naj se odpovem alkoholu? Nenadoma vrže v tla kozarec in steklenico. Spremeniti se moram, če hočem postati spet pravi človek. Začeti moram spet z delom. Toda kdo me bo vzel? Kdo mi bo dal zagotovilo, da ne bom spet omahnil pred strupom, ki mu pravimo alkohol. Bežati moram od alkohola, vztrajati moram ... Druge iz-

bire ni! Tako je on sklenil, da se bo posvetil zdravljenju duše in telesa.

Imamo več vrst zdravljenja alkoholizma, vse pa imajo isti namen: pripeljati alkoholika do popolne abstinence, ga odtujiti zasvojenosti od alkohola in ga pripeljati v novo življenje.

Minil je čas zdravljenja. Dovolj dolgo je živel v tujem, nepoznanem svetu. Zavedal se je, da ni živel prav in da so brezplodna leta pozabljena.

Spoprijel se je s težavami zdravljenja in bojeval s propadanjem. Alkohol ga je zasušil in ga pogubljal. Storilnost je bila iz dneva v dan slabša, dokler ga niso odpustili z delovnega mesta. Tudi v privatnem življenju je postal propalica in ničvrednež. Vesel je, da se je odločil za ozdravljenje, da je postal drug človek. Tako je trdna, železna volja rodila uspeh.

Malo je verjetno, da bi v svoji abstinence uspel, če se ne bi po zdravljenju redno vključili v klub zdravljenih alkoholikov. Delo v klubu ima cilj: vključevati ozdravljenega alkoholika v družbo. Tako postane aktiven in lažje vztraja v svoji abstinence. Geslo zdravljenih alkoholikov je: »S tem, ko pomagaš drugim, rešuješ sebe!«

Zdravljeni alkoholik tako ni manj vreden. S tem, ko se vključuje v družbo, ima celo prednost pred ostalimi. S svojo treznostjo in tudi izkušnjami lahko mnogo naredi v boju proti narkomanizmu in alkoholizmu — proti družbenemu zlu.

Zdravljeni alkoholik postane na delovnem mestu prizadeven in vztrajen. Tako se rehabilitira v delovni organizaciji, vključi se v družbeno življenje, v družini pa zavlada spet mir in zadovoljstvo. Vse te poti do uspeha pa so povezane s sodelovanjem kluba zdravljenih alkoholikov. Tam najde sebi enake tovariše, ki ga razumejo in pomagajo premagovati razne ovire.

Vsem, ki postajajo ali so že zasvojeni od alkohola, velja nasvet: brez tega zahrbtnega spremljevalca bo boljše in lepše živel sam, okolje in družina ne bosta prizadeti.

S tem člankom sem hotel povedati, da je možen in seveda tudi naporen beg pred alkoholom. Kot sužnji alkohola povzročajo ljudje bedo sebi in drugim gorje.

Kunstelj Jaka

Stara mestna ulica

	delavcev		učencev v poklicnih šolah
TOZD T. Godec	483	+	8
TOZD Rečica	318	+	1
TOZD Podnart	73	+	1
TOZD Mojstrana	64	+	1
TOZD Trgovina	24		
DSSS	83	+	5 pripravnikov
Skupaj:	1045		

ZAPOSILILI SO SE:
v TOZD Tomaž Godec
 Dušan Jensterle, 1962 — SS
v TO Rečica
 Borut Kočevar, 1965 — Ks,
 Melita Mandeljč, 1965 — NK
v TO Podnart
 Roman Kranjc, 1965 — Ks
v DSSS
 Andrijana Čoralič, 1963 — SS,
 Darko Kusterle, 1962 — SS

ODŠLI IZ DO:

iz TO Tomaž Godec
 Vesna Mencinger, SS — druga zaposlitev,
 Anton Sodja, NK — druga zaposlitev,
 Andrija Čoralič, SS — v DSSS,
 Darko Kusterle, SS — v DSSS,
 Anica Pogačnik, NK — druž. upok.
iz TO Rečica
 Zdravko Magdič, NK — spora-
 zumno,
 Rudi Mikelj, NK — JLA
iz TO Mojstrana
 Marija Vuletič, 1938 — inva-
 lidska upokojitev
iz TO Podnart
 Silvester Pangerc, K — spora-
 zumno,
 Marjan Lang, NK — spora-
 zumno
iz DSSS
 Dušan Jensterle, 1962 — v TO
 Tomaž Godec

POROČILI SO SE:
 Martina Dežman (DSSS)
 Vidosava Mitrič (TO Podnart)
 Marjeta Velkavrh (TO Tomaž Godec)
 Jakob Podbevšek (TO Tomaž Godec)
 Branka Samardžič (TO Tomaž Godec)

RODILI SO SE:

— Borisu Sodju (TO Tomaž Godec) — sin
 — Alojzu Petkošu (TO Tomaž Godec) — sin
 — Dragu Pikonu (TO Tomaž Godec) — hči

Pravilna rešitev nagradne križanke:

Vodoravno:
 Delavsko, razmejitev, prvine, abonma, Renata, East river, avanturin, APA, Asir, Stana, laki, docent, ar, cra, OI, el, NR, RD, mikron, SN, ti, Oimjako(n)m, bivaki, sij, p, rumba, Aleš, ZA, i, dera, RAR, toge, Valera, endemija, Aneto, HT, en, GG, metla, ata, zamet, tercet, a, Talis, neimar, RE, tabu, en, f, ornel, i, grami, sekira, voi, eagle, polkovnik, kal, absint, naskok, Orion, t, FT, Nica, last, kala, Solženicin, Joe, pajk, moda, Rade, i, Ana, Enns, SV, separat, j, Velana, Picabia, t, uren, Emi, kec, Rtanj, RK, RH, Nara, Isola, IJ, vi, kes, atair, erotomanija, e, atletika, salta, oker, Rab, gat, od, Rabi, Reau, riba, l, ape, vagon, no, trk, znanka, Montana, a, trioda, Krag, on, Alkar, ne, Pele, anali, operi, Jian, harpune, ocena, oferat, ad, akt, balzam, IC, dogodek, oko, terzini, j, Evgen, pat, zala, rina, vsota, te, l, os, r, aki, Air, lan, ma, Tananarive, kameleoni, OT, Tartini, Knez, Anja, slez, srnica, cikla, SN, tekma, martinček, asignati.

Prispelo je 30 rešitev.

Žreb je določil nagrade naslednjim:
 1. nagrado (1.000,00 din) Metki Ahačič, DSSS
 2. nagrado (750,00 din) Mariji Urankar, DSSS
 3. nagrado (500,00 din) Ireni Benčina, DSSS
 4. nagrado (knjiga) Darku Benčini, TO Tomaž Godec
 5. nagrado (knjiga) Tončki Koren, DSSS

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in deda

ŠABANA ČAJIČA

iz Boh. Bistrice, upokojenca DO LIP Bled, se iskreno zahva-
 ljujemo kolektivu, sosedom za pomoč in darovanje vencev, iz-
 rečena sožalja, godbi iz Gorij, govornikom za poslovilne besede
 in za številno spremstvo na njegovi zadnji poti.
 Posebno zahvalo izrekamo dr. Zajcu za vso pomoč ob nje-
 govih boleznih.
 Žalujoči:
 žena Suzana,
 hčerki Milka in Darinka z družinama,
 sinova Šaban in Dušan ter ostalo sorodstvo

Na izletu

Hladno pomladno vreme nas
 ni oviralo, ko smo krenili zelo
 zgodaj proti Zagrebu. V načrtu
 smo imeli ogled živalskega vrta.

V mesto smo prispeli zgodaj
 in prav posebej je bilo silno za-
 nimivo gledati živali pri krmlje-
 nju. Ustavili smo se pri medve-
 dih, ki so dobili kar kilogram-
 ske štruce kruha. Pa mi je ši-
 nilo v glavo, ko sem gledal me-
 dveda, da bi ga malce prebudil.
 Vzel sem debelo vejo in dregnil
 do mreže. Mrcina pa je planila
 nanjo s tako silo, da sem kar
 odrevenel. Medved se je kmalu
 umiril, jaz pa ne tako kmalu.

Vsaka šola nekaj stane, sem
 si mislil. Niso zapisali po ne-
 umnem: Pusti živali na miru! Ta
 dogodek mi bo ostal še dolgo
 v spominu.

Rajko Primožič

Ko Jaka naš čez mejo gre

*Jo proti meji Kranjec Jaka smukne,
 še prej ga za korajžo šilce cukne,
 na carini strogih so obrazov,
 a Jaka naš se je izmazal.*

*Pa sem ga nadrsal, »spaka«,
 sam s seboj se pogovarja Jaka,
 iz podloge si potegne marke,
 brez deviz ne bode vozil barke.*

*Ko na sredi mesta je Beljaka,
 srečava znance, strice, tete, svaka,
 vsi so obloženi, kot da je le sama
 rešitev Kranjcem margarina — rama..*

*V KOPU še drugih Kranjcev se je trlo,
 kot da doma se od hudega bo umrlo,
 a Jaka bil je s pametjo bolj hiter,
 popil le tisto je, kar dal doma je v liter.*

*Lepo pregane Jaka zdaj še marke,
 bo držal raje se domače barke,
 to spomnil se je še v zadnjem hipu,
 ko že skoraj je nasedel nekemu tipu.*

*Brez »kofeta«, margarine, marmelade
 in podobne druge še naslade,
 na carini Jaka v domovino bulji,
 zauka — in še reče: »Tu ostali bodo moji žulji!«*

Hrabri

*Takrat so živeli po hostah ljudje,
 krvavi, lačni, prezeblji, potrti: a
 strii nikoli. V njihovih očeh so se
 iskrale želje in volja: premagati vse,
 ki nam kradejo zemljo, v boj za
 naše svobodno nebo! Še pomniš,
 tovariš Stane, ko nam govoril si:
 »Naj bom stokrat prebičan, tisočkrat
 poteptan, a nikomur nikoli vdan.
 Bolje živ pokopan, kakor tujcu predan!«*

*Zares so živeli hrabri in močni ljudje.
 Kot hrasti so korenine v zemlji pognali.
 V tisti spomladi so nam svobodo dali
 v darilo. Nikdar ne bo pozabilo srce tē,
 ki bili so hrabri ljudje!*

Pomlad

*Le kako naj ti povem prijatelj,
 da kar čutim v sebi; je pomlad,
 vse je zopet oživelu,
 življenja polni smo in nad.*

*Narava polna je zelenja,
 vsakdo le na plano si želi,
 vsa so znova preorana polja
 in povsod naokoli vse brsti.*

*Tam na vrtu v domačem gaju hišica stoji,
 ob njej pa jablana vsak dan bolj zeleni,
 da b' na jesen čim bolj obrodila,
 le to si vsakdo zdaj želi.*

Vesna
*In že lastovke so se vrnile,
 da pomlad bi naznanile,
 veselja polni smo zdaj vsi,
 zato le uživajmo pomladne dni!*

MS

Trave

*Trave ne vedó za skrbi, njih ne boli,
 čó s koso zarežejo v rosnem jutru,
 ko se dan na obzorju rodi. Kadar viharji
 bičajo veje, drevesa skrijejo vase črve,
 plodove in ptice. Trave pa ostanejo, ne
 plánejo nekam na varno, v zavetje . . .
 Trave ne vedó za poletje, vse ure mirno
 prenašajo tihe, sušne, mokre in glasne stopinje.
 Na tisoče drobnih sledi vodijo v trave s poti.
 Trave ne vedó za skrbi, ne morejo se smejati.
 Tudi jokati ne znajo, da bi mogle izprati
 prašne bolečine (če bi imele oči, žalostne bi
 zrle v smeti). Trave ne poznajo skrbi.
 Vedno rastejo, venejo, zaspijo z zemljo spojene,
 v pomladnih nočeh vstajajo nove in prerocene . . .*

Vesna

Glavni in odgovorni urednik:
 Ivan Robič, tehnični urednik:
 Nada Frelih, člani: Franc Men-
 cinger, Janez Stare, Andrej
 Trojar, Branko Urh, Anton
 Noč, Franc Globočnik, Miro
 Kelbl in Ciril Kraigher.